

HET MAGAZINE VAN METROPOOLREGIO EINDHOVEN

januari 2026

DE RESULTATEN VAN
3 JAAR SAMENWERKEN

OP: **ECONOMIE**
ENERGIETRANSITIE
MOBILITEIT
RUIMTE EN WONEN
VITALE GROENE
LEEFOMGEVING

BEETHOVEN
VOORZIENINGEN

Interviews,
achtergronden,
feiten & cijfers
en meer

Jeroen Dijsselbloem,
voorzitter MRE:
'Een leefbare regio blijft
voorop staan'

Beethoven convenant
Versnellen met steun
van het Rijk en de regio

Giovanni Wouters,
secretaris-directeur
MRE:
'Realisatie
staat nu voorop'

Raadstafel21
Ambassadeurs
van regionale
samenwerking

COLOFON

Tekst

Annie creatief tekstwerk
Antoinette van der Vorst

Ontwerp

Volle-Kracht
Marcel Sloots

Fotografie

Berry de Jong

Overige fotografie

Omslag: Vincent van den Hoogen
(GLOW - Droomstad, project Hugo Vrijdag)
Chantal van den Eijnden
J-L Withaar
Stefan Raedts
Shutterstock

— —
*Wij hebben ons best gedaan om alle
rechthebbenden van (foto)materiaal
te achterhalen. Eenieder die meent
dat zijn/haar foto's zonder toestemming
zijn gebruikt, verzoeken wij om met ons
contact op te nemen.*

Eindredactie

J-L. Withaar

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

Postadres

Postbus 985, 5600 AZ Eindhoven

Bezoekadres

Raiffeisenstraat 18, 5611 CH Eindhoven

040 - 2 594 594

info@metropoolregioeindhoven.nl

www.metropoolregioeindhoven.nl

Met realisatiekracht de toekomst in

U bladert door het magazine van de Metropoolregio Eindhoven. Een magazine waarin we terugkijken op de resultaten en ontwikkelingen tussen 2023 en nu. Wat is er hard gewerkt, en wat gebeurde er veel de afgelopen jaren. Die resultaten konden we alleen bereiken omdat we samenwerken. Niet alleen als 21 gemeenten, ook met het Rijk, de provincie, het bedrijfsleven en vele andere partijen.

In de Regionale Agenda 2023-2026 maakten we samen afspraken binnen de thema's Ruimte en Wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Vitaal Landelijk Gebied. De voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen vertellen in dit magazine over wat er bereikt is, en geven een doorkijk naar wat ons nog te doen staat. Het Beethoven convenant, aandacht voor voorzieningen, een 'groei in balans' en focus op realisatie zijn rode draden in de verhalen.

Ook leest u over landgoed Gulbergen, dat klaar is voor een nieuwe invulling. Het Stimuleringsfonds, de Raadstafel21, de verbinding tussen stad en land, bovenregionale samenwerking en onze financiering krijgen ook aandacht. Tot slot vindt u achterin dit magazine het integrale Overdrachtsdocument.

Want we staan aan de vooravond van weer een nieuwe fase. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 gaan we met (gedeeltelijk) nieuwe raden en colleges de toekomst in. We stellen dan samen een nieuwe Regionale Agenda op voor de komende jaren. De plannen, visies en afspraken liggen er al. Meer dan ooit moeten we nu een spade dieper de grond in, bewegen van plannen naar uitvoering, versnellen. Niet straks, maar nu.

Het ontbreekt in onze regio niet aan passie, energie en enthousiasme. Burgemeesters, wethouders, raadsleden: allemaal zien we het belang van regionale samenwerking die steeds sterker wordt. Laten we samen vol realisatiekracht de komende jaren ingaan.

Giovanni Wouters

Secretaris-directeur Metropoolregio Eindhoven

INHOUD

In dit magazine staan we stil bij de ontwikkelingen en behaalde resultaten van de afgelopen drie jaar samenwerken binnen de MRE. U leest er alles over in interviews, achtergrondartikelen en meer.

JEROEN DIJSSSELBLOEM VOORZITTER MRE

06

‘De groei die onze regio doormaakt, vraagt niet om een sprintje maar een marathon. Eentje met een mooie prijs aan de finish, dat wel. Het is een uitdaging om de schaa sprong goed te begeleiden en ervoor te zorgen dat die ook goed uitpakt voor onze regio.’

HET VERHAAL VAN DE MRE

08

Hoe we met 21 gemeenten werken aan een leefbare regio, nu en in de toekomst.

HET BEETHOVEN CONVENANT

10

Het Rijk, de provincie en de regio investeren samen 2,51 miljard euro tot 2030 in publieke voorzieningen in Brainport Eindhoven en omgeving, en in een landelijk talentplan voor voldoende talent in de microchipindustrie.

14

PROGRAMMA RUIMTE EN WONEN

Suzan van de Goor over de Woondeal, de Regionale ontwikkelstrategie en versnellen.

‘Groeien doen we samen, en in balans met voorzieningen en andere voorwaarden die onze inwoners nodig hebben om goed te kunnen leven en werken.’

22

PROGRAMMA ECONOMIE

Stijn Steenbakkers over het Beethoven convenant, De Regio Deal ‘Thuis in Brainport’, het Stimuleringsfonds, voorzieningen en werklocaties.

‘We sturen op een brede economische ontwikkeling van heel de Brainportregio. Het is belangrijk dat iedereen profiteert van de groei die we doormaken.’

STIMULERINGSFONDS

26

Het vernieuwde Stimuleringsfonds richt zich nu nog beter op projecten met impact, kwaliteit en uitvoerbaarheid, die bijdragen aan de strategische opgaven in onze regio.

OVERDRACHTS DOCUMENT IN 1 OOGOPSLAG

30

De belangrijkste resultaten over 2023-2026 en aandachtspunten voor de komende bestuursperiode.

RAADSTAFEL21

32

Schakel, sparringpartner en verbinder. Met raadsleden als ambassadeurs van de samenwerking.

34

PROGRAMMA ENERGIETRANSITIE

Rik Thijs over netcongestie en de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.

‘De energietransitie en de aanpak van netcongestie in onze regio vraagt om brede korte termijnuitvoering.’

LANDGOED GULBERGEN

38

Van Ontwikkelvisie naar regionaal landschapspark, met recreatie in het zuiden en natuurinclusief gebruik in het noorden.

40

PROGRAMMA VITALE GROENE LEEFOMGEVING

Fons d’Haens over het herijkte programma Vitale groene leefomgeving. ‘We hebben deze opgave ‘opgetild’ naar een breder perspectief voor alle 21 gemeenten, niet alleen de landelijke.

Daarmee kunnen we verder werken aan een groene leefomgeving voor al onze inwoners, als één geheel.’

46

PROGRAMMA MOBILITEIT

Mathijs Kuijken over de mobiliteits transitie, bereikbaarheid en uitvoeringskracht. ‘We moeten de mobiliteitsopgave samen vormgeven.

Een bereikbare regio is een randvoorwaarde voor groei.’

en nog
veel
meer...

- 12 Giovanni Wouters over realisatiekracht: hét sleutelwoord voor de MRE
- 18 Samen bouwen aan sterke voorzieningen: hoe de MRE zich voorbereidt op de toekomst
- 20 Regio Deal ‘Thuis in Brainport’: een vliegende start voor projecten die de hele regio versterken
- 28 Bovenregionale samenwerking
- 44 Sjoerd Potters, vicevoorzitter DB, over de relatie tussen stad en land
- 50 Op weg naar de nieuwe Regionale agenda
- 52 Greet Buter, lid DB, over financiën, investeren en samenwerken
- 54 Onze governance op hoofdlijnen: hoe werken we samen binnen de MRE?
- 56 Ontmoeten en samenwerken in beeld
- 58 MRE begrippenlijst: wie en wat is wat?
- 60 Integraal overdrachtsdocument MRE

‘Een leefbare regio staat onverminderd voorop’

De groei die onze regio doormaakt, vraagt niet om ‘een sprintje’ maar ‘een marathon’, aldus Jeroen Dijsselbloem. Een marathon met een mooie prijs aan de finish, dat wel. De voorzitter van de MRE en burgemeester van Eindhoven vertelt over de resultaten van de afgelopen jaren, de samenwerking én het pad naar een regio die klaar is voor de toekomst.

Hoe kijkt u terug op de samenwerking binnen de MRE de afgelopen jaren?

“Het sluiten van het Beethoven convenant met het Rijk is een erkenning van de bijzondere ontwikkelingen die in onze regio plaatsvinden. Met de deal ontstond stevige financiële steun waarmee we allerlei knelpunten, onder meer in bereikbaarheid, woningbouw en mobiliteit, versneld kunnen aanpakken. Dat heeft ook de samenwerking in onze regio een impuls gegeven. Het kabinet zei: ‘u krijgt geld van ons, maar u moet zelf ook bijdragen’. Vrij snel hebben de 21 gemeenten ‘ja’ gezegd tegen die bijdrage en is ook het bedrijfsleven aangesloten, in het Brainport Partnerfonds. Het is echt heel bijzonder wat er gebeurd is de afgelopen jaren. En dan nog, met al die steun en al die menskracht die we hier opzetten, is het een enorme klus om de opgaven die er liggen voor elkaar te krijgen. Het is een uitdaging om de schaa sprong goed te begeleiden en ervoor te zorgen dat die ook goed uitpakt voor onze regio.”

Hoe pakken we dat aan als regio?

“Een nieuwe ontwikkeling is dat we ook de samenwerking aangaan met gemeenten buiten onze regio; Meijerijstad, Weert en Venlo. We kunnen veel voor elkaar betekenen als het gaat om bereikbaarheid, de woningmarkt en bedrijfslocaties bijvoorbeeld. Formeel bestaat de MRE uit 21 gemeenten en dat blijft zo, maar in samenwerking moeten we ons net breder gaan uitgooien. We moeten niet meer alleen over gemeentegrenzen heen kijken, ook over regiogrenzen.”

De MRE-organisatie maakt ook ontwikkelingen door. Hoe?

“De MRE-organisatie was met name gericht op procesondersteuning van de samenwerking. Nu richten we ons meer op de uitvoering. Er liggen veel plannen en afspraken klaar, en we hebben de middelen. Nu moet die spade de grond in, realiseren en uitvoeren. Op al die projecten moeten we publiek-publiek of publiek-privaat samenwerken en innovatief zijn. Daarvoor zetten we onder meer realisatieteam s op die kunnen helpen bij het versnellen. We zijn beland in een volgende, nieuwe fase van onze samenwerking. Zo pakken we bijvoorbeeld ook zaken aan met een paar gemeenten samen. Kijk naar BIC Noord, waar Eindhoven, Best en Oirschot nauw samenwerken. Zoiets kan ook bij de aanleg van een snelfietspad. Als dat door drie gemeenten loopt, pak je niet elk je eigen stukje op, dan doe je zo’n project samen in één stroom en één besluitvormingsproces. Zo kunnen we echt versnellen.”

Zijn er de afgelopen jaren nog meer belangrijke ontwikkelingen geweest?

“Tot nu toe hebben we ons vooral gericht op de meer de fysieke factoren die belangrijk zijn voor de regio, zoals woningbouw, energie, mobiliteit. Maar in de schaa sprong moeten ook de voorzieningen meegroeien. Dat begint bij basisvoorzieningen als onderwijs en zorg. We hebben in beeld gebracht welke basis- en topvoorzieningen we moeten realiseren. En we zijn in gesprek met de ministeries om aandacht en financiering te krijgen voor die voorzieningenkant. De stelregel ‘de groei kan alleen als het kan’ geldt voor mij nog steeds. Als wij er niet in slagen om de regio bereikbaar te houden, om voldoende scholen te bouwen, goede voorzieningen te creëren of voldoende stroom te hebben, dan zullen bedrijven ergens anders naartoe gaan en mensen op een andere plek gaan wonen. Dat is lang niet optimaal, maar een leefbare regio staat onverminderd voorop.”

Wat is belangrijk in dat pad naar een leefbare regio?

“We moeten allemaal, als 21 gemeenten, overheid en bedrijfsleven, de gezamenlijke opgave dragen. We delen met elkaar één regio met één woningmarkt en één economische ruimte. We staan allemaal op dezelfde stukken snelweg. Daarbij zijn we ook gewoon goeie burens, en je wilt niet jouw problemen op de ander afschuiven. De komende jaren blijven we het gesprek met elkaar voeren over hoe we samen de opgaven in de regio het beste kunnen invullen.

Ik ben daar heel positief over. Ik heb de afgelopen twee jaar bijna alle gemeenteraden bezocht en met hen, en met inwoners, gesproken over de schaa sprong. De sfeer is positief maar iedereen heeft dezelfde zorgen, of je nu in een kleinere landelijke gemeente woont, of in Woensel-Noord. Zorgen over scholen, woningen, zorg. Dat zijn gewoon reële vragen in een regio die aan het groeien is. Ik ben niet het type dat dan zegt ‘dat komt wel goed’. Die zorgen zijn reëel. Maar we moeten ons vooral de vraag stellen: wat kunnen we eraan doen? We gaan de opgaven aan met oog voor elkaar, en voor de eigenheid van de steden en dorpen in onze regio. Inwoners in kleinere kernen zijn bezorgd dat ze het karakter van het dorp verliezen. Dat gaat niet gebeuren, niet alles wordt stedelijk gebied. Niet overal gaan gebouwen de hoogte in. We nemen die eigenheid en onze tradities mee de toekomst in. Deze schaa sprong overkomt ons niet voor het eerst, als je in de geschiedenis kijkt. We kunnen dit aan.”

Wilt u nog iets meegeven aan de 21 gemeenten voor de nabije toekomst?

“Het is belangrijk om oog te houden voor het lange termijn-perspectief: deze samenwerking is niet alleen voor nu of de komende paar jaar. We weten uit ervaring dat zaken als het aanleggen van infrastructuur en woningbouwprojecten lang duren. Maar ook in elkaar investeren vraagt tijd. Ik hoop dat we dat nog lang doen. Dat we steeds vaker samen teams maken, samen investeren, samen de planologie doorlopen. We zitten in een marathon, geen sprintje. Onze opgaven lopen over meerdere collegeperiodes. Maar er ligt een heel mooie prijs te wachten aan de finish. Ons onderlinge vertrouwen is groot en we weten elkaar te vinden als we hulp nodig hebben. En zo moet het ook zijn in onze regio.”

‘We gaan de opgaven aan met oog voor elkaar, en voor de eigenheid van de steden en dorpen in onze regio.’

Het verhaal van de MRE

Met 21 gemeenten werken aan een leefbare regio

Onze regio: de slimste, de snelst groeiende. Met een enorme economische kracht, unieke samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs en een high tech profiel. Of je er geboren bent of van ver komt, hier zijn alle inwoners samen thuis. Want in de 21 gemeenten van Metropoolregio Eindhoven is het goed wonen, werken en leven. Met voorzieningen en activiteiten, en met groen, rust en ruimte altijd dichtbij. En met fijne woningen, infrastructuur waardoor je kunt gaan naar waar je wilt zijn en bedrijven en organisaties waar je jezelf kunt ontplooien tot wie je bent. Inwoners zijn trots op onze regio. De 21 gemeenten van de MRE willen hem sterk houden voor nu en de generaties na ons. Ook nu we midden in een grote schaa sprong zitten, werken we elke dag samen aan de beste kwaliteit van leven voor al onze inwoners. We gaan samen voor een echte kwaliteitssprong.

De MRE is van en voor de 21 gemeenten die samen onze regio vormen. Samen maken we afspraken over de onderwerpen die vragen om een gezamenlijke aanpak, over gemeentegrenzen heen. In de programma's Ruimte en Wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Vitale groene leefomgeving stemmen we samen af wat er moet gebeuren, maken we plannen én zorgen we dat die plannen van papier naar werkelijkheid komen. Deze afspraken zijn richtinggevend voor het beleid van de deelnemende gemeenten. Daarbij leggen we ook de verbinding met de sociaal-maatschappelijke opgaven in onze regio. Concreet doen we dat binnen het voorzieningenvraagstuk. De MRE is voor de 21 gemeenten de belangenbehartiger richting het Rijk, de provincie en Europa. Het is bovendien de hulptomotor voor de realisatie van de grote opgaven waar we voor staan.

Want de Brainportregio groeit hard en dat brengt uitdagingen met zich mee. We groeien uit onze jas, kun je wel zeggen. Van 800.000 inwoners nu naar ruim 950.000 inwoners in de nabije jaren. Willen we onze regio laten zijn én laten blijven wat hij is, laten groeien in balans, met de leefbaarheid waar we zo trots op zijn, dan is er werk te doen. Veel werk. Niet straks, maar nu.

Daarom zetten we nu vol in op realisatiekracht. In gezamenlijke afstemming met de 21 gemeenten werken we aan de uitvoering van onder meer mobiliteitsprogramma's (snelfietspaden, ov-verbindingen, mobiliteitshubs), de bouw van woningen, het realiseren van energy hubs, de uitbreiding van werklocaties voor bedrijven en het ontwikkelen van voldoende voorzieningen voor al onze inwoners.

De financiering van al die regionale plannen komt vanuit de inwonersbijdragen van de 21 gemeenten. Daarnaast dragen Rijk, provincie en het regionale bedrijfsleven ook bij, bijvoorbeeld in het Bereikbaarheidsfonds. Vanuit het in 2024 gesloten Beethoven convenant investeren het Rijk, de provincie, de 21 gemeenten en het bedrijfsleven gezamenlijk 2,5 miljard euro in infrastructuur, bereikbaarheid, wonen en talent. Dit komt boven op de gezamenlijke investering van ruim 1,6 miljard die in 2022 al naar de regio toekwam met de Brainportdeal. Ook het bedrijfsleven draagt bij aan de publieke opgaven: een samenwerking die uniek is in Nederland. Zo kunnen we in publiek-private samenwerkingen, zoals het Brainport Partnerfonds, bouwen aan een toekomstbestendige regio.

Investeren in de groei die onze regio doormaakt is mooi. Maar die groei is alleen een succes als we hem -ook letterlijk- een plek kunnen geven. Daarom is 'groei in balans' het kompas waar we op varen.

We hebben in deze regio goud in handen. De tevredenheid van inwoners is hoog. Maar we willen wel dat de groeiende top-economie samengaat met een topsamenleving. Dat betekent dat we de komende jaren ook sterk inzetten op goede voorzieningen. En dus zorgen we ook voor voldoende scholen, groengebieden en sport- en spelmogelijkheden. Alles wat wij doen, doen we voor onze inwoners en bedrijven.

Dit alles betekent dat we de komende jaren op volle kracht naar realisatie en uitvoering gaan. Een spade dieper de grond in. We verbouwen onze regio en dat gaat niet zonder kleerscheuren. Het vraagt veel van ons maar levert voor de toekomst zoveel moois op. Er komen woningen bij, snelfietspaden, mobiliteits- en energy hubs. We verbinden groene gebieden als Nationaal Park Van Gogh, de Groote Heide en de Groote Peel met elkaar. En we blijven onze eigen samenwerking tussen de 21 gemeenten versterken zodat we de grote opgaven waar we voor staan niet alleen, maar samen kunnen aanpakken. Zo blijven we die leefbare, krachtige regio waar we allemaal onmiskenbaar trots op zijn en kunnen blijven.

CONVENANT BEETHOVEN

Samen investeren in de realisatie van de regionale opgaven

In dit magazine wordt het meer dan duidelijk: we staan in onze regio voor een enorme schaa sprong en kwaliteitssprong. Dat heeft grote impact op de mobiliteit, woningmarkt, vraag naar talent en de voorzieningen. Om de grote opgaven in de regio te kunnen vervullen, is een forse aanvullende investering nodig. Die kwam er in maart 2024 met het convenant Beethoven.

Het Rijk, de provincie en de regio investeren samen 2,51 miljard euro tot 2030 in publieke voorzieningen in Brainport Eindhoven en omgeving, en in een landelijk talentplan voor voldoende talent in de microchipindustrie. Hiermee zetten ze een stap om de verwachte groei van de Brainportregio in goede banen te leiden, het vestigingsklimaat op peil te houden en de leefbaarheid te versterken. Convenant Beethoven betekent een gezamenlijke investering van Rijk en Regio in het realiseren van de regionale opgaven op het gebied van wonen, werken, mobiliteit en energie. Ook versterken we samen de uitvoeringskracht.

BESTUURLIJK OVERLEG BRAINPORT

Periodiek overleggen Rijk en regio over de voortgang rond het convenant Beethoven. Dat doen we in het Bestuurlijk Overleg Brainport (BO Brainport).

Op donderdag 28 maart 2024 maakte het demissionaire kabinet een maatregelenpakket van € 2,51 miljard bekend; het convenant Beethoven. Daarmee wil het Rijk met de regio investeren in het leef- en vestigingsklimaat in de regio, en in een nationaal talentplan voor talent voor de microchipsector.

Het maatregelenpakket
van project Beethoven

WONINGBOUW

Versnellen bouw Brainportregio

- Versnellen bouw (betaalbare) woningen Brainportregio.
- Versnellen bouw van circa 20.000 woningen in de Brainportregio.
- Investeren in grootschalige woningbouwlocaties (NOVEX) Knoop XL en HOV4, voor openbare ruimte, klimaat e.d. voor de bouw van circa 20.000 woningen.

MOBILITEIT

Verbeteren infrastructuur in de Brainportregio:

- Extra geld voor verbeteren van OV-infrastructuur tbv bereikbaarheid Brainportregio (HOV4 en nieuw busstation Eindhoven).
- Verbreding A2/N2 in combinatie met OV-infrastructuur westzijde randweg Eindhoven.
- Regionale mobiliteitsmaatregelen in de Brainportregio.

TALENT

Talentontwikkeling voor de Nederlandse chipindustrie:

- Versterking bèta- en techniekonderwijs op mbo, hbo en wo-niveau in 4 regio's (Brainport, Delft, Twente, Groningen).
- Stimuleren arbeidsparticipatie en Leven Lang Ontwikkelen voor high tech.
- Meer techniekonderwijs voor basis- en voortgezet onderwijs.

VERDELING BIJDAGEN

Verder onderzoek naar aanvullende maatregelen (ook na 2030) voor de Brainportregio:

- Energievoorziening en netcongestie (MIEK verkenning).
- Sociaal-maatschappelijke voorzieningen.
- Verstedelijking en bereikbaarheid na 2030 (actualisatie MIRT Brainport onderzoek 2040) incl. voorzieningen, energie etc.

€ 778 MILJOEN REGIO
€ 1.73 MILJARD RIJKSOVERHEID

Voor het talentplan geldt dat iedere regio zelf verantwoordelijk is voor de cofinanciering.

‘Realisatie staat nu voorop’

Realisatiekracht. Dat is hét sleutelwoord voor de MRE de komende jaren. We moeten een spade dieper de grond in, van plannen naar uitvoering, versnellen. Dat vraagt de regio, het bedrijfsleven, het Rijk en provincie en bovenal: onze inwoners. Hoe gaan we dat doen als MRE? Giovanni Wouters, secretaris-directeur van Metropoolregio Eindhoven, kijkt terug en vooral vooruit.

Terugkijkend op de afgelopen jaren: wat is er bereikt binnen de MRE?

“De afgelopen vier jaar zijn we als 21 gemeenten samen echt als eenheid opgetrokken. Daar zijn concrete dingen uitgekomen op de opgaven Ruimte en Wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Vitale groene leefomgeving. We weten elkaar te vinden en zijn ons ervan bewust dat we samen moeten optrekken om de grote opgaven in onze regio op te lossen. Een mooi voorbeeld is het Bereikbaarheidsfonds, waar alle 21 gemeenten gezamenlijk geld inleggen voor een nieuw busstation in Eindhoven. Dat betekent echt iets voor de bereikbaarheid voor alle inwoners in de hele regio.

Een ander mooi resultaat is dat we samen het voorzieningen-vraagstuk hebben opgepakt. De grote economische groei moet samengaan met een groei in de voorzieningen in onze regio. Een ‘groei in balans’. We deden een verkenning: hoeveel scholen hebben we nu en hoeveel zijn er straks nodig? Hoe staat het met andere voorzieningen zoals huisartsen, groen, sport- en spel-mogelijkheden? Die verkenning levert een goed beeld op waar we mee verder kunnen.”

Wat was nog meer tekenend voor de afgelopen jaren?

“Onze belangenbehartiging en lobby richting het Rijk wierp zijn vruchten af. Met het Beethoven convenant komt er 2,5 miljard euro onze kant op voor investeringen in infrastructuur, bereikbaarheid, wonen en talent. Verder zoeken we ook steeds meer samenwerking met gemeenten buiten onze regio. Concreet doen we dat met Weert, Meijerijstad en Venlo, waarmee we werken aan oplossingen voor wonen, werken en mobiliteit. Onze opgaven stoppen niet aan gemeentegrenzen en ook niet aan de grenzen van onze regio.

Ook de samenwerking met het bedrijfsleven krijgt steeds meer vorm. In publiek-private teams zetten we grote stappen. Dat zijn allemaal fantastische resultaten. Maar we realiseren ons wel dat we nog voor hele grote opgaven staan de komende jaren. Daarvoor hebben we die samenwerking met allerlei partijen keihard nodig.”

Wat staat de MRE de komende jaren te doen?

“Realisatiekracht staat voorop en bovenaan. De Brainportregio maakt een schaa sprong. De economie in de regio groeit dubbel zo hard als de rest van Nederland. Dat brengt veel nieuwe inwoners naar onze regio. En dat vraagt iets van de woningmarkt: er moeten betaalbare huizen bij voor verschillende doelgroepen. Het moet ook een kwaliteitssprong worden. Zeker dus ook vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt. De voorzieningen zoals scholen, sportfaciliteiten en openbaar groen moeten tijdig en goed kunnen meegroeien.

Bovendien moeten alle mensen zich goed kunnen verplaatsen. Een grote mobiliteitsopgave, waarbij we zwaar inzetten op openbaar (deel)vervoer en fietsverbindingen.

Verder hebben we een robuust energiesysteem nodig en vragen bedrijven om meer of uitgebreidere werklocaties. De ambitie die de 21 gemeenten vier jaar geleden hebben ingezet in de Regionale Agenda 2023-2026, is niet veranderd. Alleen is er veel meer urgentie. We moeten nu echt gaan doen.”

Hoe komen we tot die realisatiekracht?

“Allereerst gaan we het sámen doen. Met alle inzet, van alle partijen; de 21 gemeenten, de provincie, de rijksoverheid, het regionale bedrijfsleven. De afgelopen jaren maakten we samen veel plannen. Het is nu zaak dat we de gelden uit de Brainport-deal en het Beethoven convenant snel en goed verder gaan verspijkeren. Natuurlijk lopen we daarbij ook tegen hic ups aan: netcongestie, de stikstofproblematiek, gebrek aan uitvoeringskracht of capaciteitstekort. Door de samenwerking te zoeken met het Rijk en de provincie kunnen we beter omgaan met die belemmeringen.”

Wat gebeurt er de komende tijd concreet?

“De MRE-organisatie is de hulpmotor voor het realiseren van uitvoeringskracht voor de 21 gemeenten. We pakken daarom door met een ‘realisatiebedrijf’ op het regionale niveau. Met realisatieteams op het gebied van wonen, werklocaties, mobiliteit en energie. Deze teams helpen gemeenten met het oplossen van belemmeringen in concrete woningbouwprojecten. Of door de gewenste kennis en capaciteit toe te voegen op lokaal niveau.

Een andere actie om te zorgen dat we in de regio zo snel mogelijk tot realisatie komen, is de nieuwe Regietafel uitvoeringskracht. Daarmee brengen we knelpunten in capaciteit in beeld, die we samen oplossen. Daarnaast doen we onderzoek naar mogelijke nieuwe financieringsstromen, bijvoorbeeld vanuit private partijen. Een voorbeeld daarvan is het geld dat we krijgen vanuit het Brainport Partnerfonds voor het realisatieteam Wonen.”

Wat wil je de 21 gemeenten meegeven nu we voor deze grote realisatiefase staan?

“Ik zie het zo: waar de MRE-samenwerking nu 2.0 is, zal het 3.0 moeten worden. We verbouwen de Brainportregio grootscheeps de komende jaren en daarbij loop je ook wel eens kleerscheuren op. Daar moeten we niet bang voor zijn. Er zit zoveel passie en gedrevenheid in onze 21 gemeenten, ik weet dat het kan. Als de we komende alle visie en plannen samen omzetten in uitvoering, kunnen we ervoor zorgen dat het goud dat we in deze regio in handen hebben, ook voor de toekomst goud blijft.”

Suzan van de Goor | voorzitter portefeuillehoudersoverleg Ruimte en Wonen

‘Groeien doen we samen en in balans’

Het Beethoven convenant, de Woondeal, een Regionale Ontwikkelstrategie: in de nog maar relatief korte tijd dat het MRE-programma Ruimte en Wonen bestaat, is er veel bereikt. Suzan van de Goor, voorzitter van het poho Ruimte en Wonen, neemt ons mee in de ontwikkelingen, resultaten én opgaven voor de toekomst.

Terugkijkend: wat zijn de belangrijkste resultaten binnen het programma Ruimte en Wonen?

“Als je bedenkt dat ‘pas’ 2,5 jaar geleden het eerste portefeuillehoudersoverleg plaatsvond voor Ruimte en Wonen, hebben we de afgelopen jaren een enorme prestatie geleverd. Er is heel hard gewerkt door wethouders, raadsleden en ambtenaren van alle 21 gemeenten en al onze partners buiten de gemeenten. Daaruit ontstond de Woondeal uit 2023, die we in december 2025 herijkt hebben. Ook de Regionale Ontwikkelstrategie is een mijlpaal. Daarin hebben we met 21 gemeenten, de provincie en waterschappen voor het eerst een gezamenlijke visie vastgelegd. Daarnaast is er samen met het Rijk, de provincie en de vier andere MRE-programma’s gewerkt aan het actualiseren van het MIRT-onderzoek naar de verdere toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van onze regio en de regionale keuzes die we samen moeten maken.

Met alle belangrijke partijen, zoals zeker ook met de woningcorporaties, hebben we de lijnen uitgezet voor een lange termijn aanpak en -samenwerking. Op basis daarvan kunnen we nu -letterlijk- gaan bouwen. De opgaven op Ruimte en Wonen kunnen we niet zomaar ‘even’ oplossen, daar gaan we de komende jaren keihard aan werken.”

Welke inzichten zijn de afgelopen jaren nog meer duidelijk geworden?

“De visies en de plannen liggen er. Nu geldt: uitvoeren, uitvoeren, uitvoeren. Want willen we de schaa sprong in onze regio in goede banen leiden, dan móeten we nu gaan ‘doen’. En dat geldt voor alle opgaven van de MRE, want woningen bouwen zonder dat inwoners die goed kunnen bereiken, en zonder energie of voorzieningen dichtbij, dat werkt niet. Alle opgaven raken aan elkaar, het is belangrijk dat we die in gezamenlijkheid oppakken.”

Waar bent u het meest trots op?

“Op de samenwerking. En op de wil die er is in onze regio om die ook daadwerkelijk vorm te geven. Omdat we zo sterk samenwerken en de opgaven die hier liggen vanuit die gedachte oppakken, is ook het Beethoven convenant ontstaan. Dat hadden we niet voorzien in de Regionale Agenda voor 2023 – 2026, maar de kans kwam op ons pad. Die hebben we aangegrepen samen met de 21 gemeenten, Rijk, provincie en de private sector. Het heeft iedereen ontzettend veel werk gekost om een regeling op te zetten en woningbouwprojecten voor te bereiden. Dankzij ieders inzet is dat ons gelukt. Dat is echt een superprestatie. Het Beethoven convenant is een erkenning vanuit het Rijk voor onze inspanningen. De financiële middelen die daarmee onze kant op komen, bieden ons de mogelijkheid om de opgaven binnen Ruimte en Wonen echt te versnellen. En dat gaan we dus ook doen.” →

‘De visies en de plannen liggen er. Nu geldt: uitvoeren, uitvoeren, uitvoeren.’

Wat staat er voor de komende tijd op stapel binnen het programma Ruimte en Wonen?

“Door de financiële middelen uit het Beethoven convenant kan elke gemeente een bijdrage ontvangen om woningbouwprojecten te versnellen. Ook de kleinere projecten, want de grens voor die bijdrage ligt op veertig woningen. In het convenant staan afspraken om de woningbouw te versnellen: we gaan naast de 45.000 woningen die al gepland stonden, eerder dan beoogd (vóór 2033) 17.000 woningen extra realiseren in de regio, en 2.280 onzelfstandige studenteneenheden. Dat is mooi, maar ook een uitdaging. De 21 gemeenten kunnen planvorming en procedures versnellen, maar de uitdagingen als de netcongestie en de stikstofproblematiek bestaan nog steeds en daar hebben we niet altijd direct invloed op.”

Waarom is het nodig om met de 21 gemeenten binnen de MRE samen te werken op deze opgave?

“We groeien enorm en zijn een gigantisch mooie, uitdagende regio. Dat maakt mijn werk ook extra leuk. Die groei kunnen we onmogelijk als afzonderlijke gemeenten vormgeven. We hebben elkaar keihard nodig. Zeker op het thema ruimte vervagen gemeentegrenzen, want bij het inrichten van onze ruimte ga je over grenzen heen. Groeien doen we samen, en in balans met voorzieningen en andere voorwaarden die onze inwoners nodig hebben om goed te kunnen leven en werken. Het is dus belangrijk dat we elkaar goed blijven opzoeken en blijven samenwerken. Zelfs over onze regiogrenzen heen: we gaan ook samenwerken met bijvoorbeeld de gemeenten Weert, Venlo en Meijerijstad om de opgaven die hier liggen aan te gaan.”

RUIMTE EN WONEN

Belangrijkste resultaten 2023 – 2026

- Vaststelling van de Regionale Ontwikkel-strategie Zuidoost-Brabant.
- Nieuwe afspraken over versnelling van woningbouw en studentenhuisvesting.
- Actualisatie van het MIRT-onderzoek en aanvullende afspraken met het Rijk.

Specifieke aandachtspunten voor de toekomst

Verbreedt en actualiseer de Regionale Ontwikkelstrategie en gebruik dit als kompas voor besluitvorming.

REALISATIE NIEUWBOUWWONINGEN

In de jaren 2022-2025 zijn er binnen de regio jaarlijks gemiddeld ca. 5.000 (4.948) nieuwbouw-woningen gerealiseerd. Om de regionale nieuwbouwopgave te realiseren in de jaren tot en met 2030 is er jaarlijkse realisatie benodigd van ca. 8.000 (7.885) woningen. Om hieraan bij te dragen zijn een tweetal financiële regelingen in het kader van Beethoven Wonen opgezet. In 2025 zijn er aanvragen ontvangen voor ruim 4.000 (4.085) woningen, waarvan ruim 3.000 woningen direct in versnelling worden gebracht door deze bijdrage (peildatum 9/12/2025).

DE WOONDEAL HERIJKT

De woningbouwopgave in de Metropoolregio Eindhoven groeit mee met de kracht van onze economie. De regio is volop in ontwikkeling en dat vraagt om actuele afspraken met het Rijk. Daarom werkten we in 2025 aan een herijking van de Woondeal Zuidoost-Brabant: een update van de gezamenlijke inzet van gemeenten, provincie, woningcorporaties en het Rijk om de woningbouw te versnellen én te verbreden.

De herijking van de Woondeal sluit aan op de Regionale Ontwikkelstrategie, waarin we sturen op een gezonde balans tussen verstedelijking, bereikbaarheid, natuur, water en voorzieningen. Zo verbinden we woningbouw met mobiliteit, leefkwaliteit en de groei van de Brainportregio.

Met de herijkte Woondeal leggen we de basis voor een volgende fase in onze samenwerking; nieuwe afspraken, gedragen door alle partners, zorgen voor meer woningen in een leefbare en toekomstbestendige regio.

FEITEN & CIJFERS – WOONDEAL ZUIDOOST-BRABANT

Doelstelling:

in totaal ruim 62.000 nieuwe woningen tussen 2022-2030/2033, ambitie van 100.000 tot 2040.

Extra impuls via convenant Beethoven:

versnelde bouw van 17.000 woningen en 2.280 onzelfstandige studenteneenheden.

Partners:

21 MRE-gemeenten, provincie Noord-Brabant, Rijk, 13 woningcorporaties.

Focus:

versnelling woningbouw, betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid.

Verbinding met:

Regionale Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant, actualisatie MIRT-onderzoek.

Scan de QR en lees meer over Ruimte en Wonen

Samen bouwen aan sterke voorzieningen

Hoe de Metropoolregio Eindhoven zich voorbereidt op de toekomst

Sterke, toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen. Zodat iedereen in onze regio in 2040 nog steeds prettig kan wonen, leren, werken en leven. Dat is waar we met de 21 gemeenten binnen Metropoolregio Eindhoven aan werken. Ook hierover hebben we afspraken gemaakt in convenant Beethoven.

De regio groeit sterk. Er liggen grote opgaven op het gebied van woningbouw, mobiliteit en economie. Maar je hebt als inwoner naast een woning en een weg om naar je werk te komen, ook een school nodig, een huisartsenpost en een fijne leef-omgeving met groen, sport en cultuur.

De zijn een regio waar iedereen zich thuis moet kunnen voelen, erbij hoort en fijn kan leven. Dat vraagt om sterke sociale voorzieningen én een aanbod dat past bij een internationale topregio. Daarom hebben we een verkenning uitgevoerd van zowel basis- als topvoorzieningen in de regio. Hierin keken we naar de huidige situatie en naar wat we verwachten nodig te hebben in de aankomende vijftien jaar.

Inventarisatie

Uit de inventarisatie blijkt dat de regio in vergelijking met de rest van Nederland minder voorzieningen heeft. Vooral op het gebied van onderwijs, huisartsenzorg, apotheken, detailhandel en sportvoorzieningen zien we tekorten, zeker als je kijkt naar de verwachte bevolkingsgroei tot 2040. Het is dus nodig om samen de voorzieningen op peil te brengen en mee te laten groeien met de economische ontwikkeling en de groei van het aantal inwoners in de regio. Zeker voor de steden en dorpen waar veel groei plaatsvindt, is het essentieel dat sociaal maatschappelijke voorzieningen meegroeien, voor een gezonde samenleving.

De analyse laat verder zien dat een investeringsopgave van naar schatting 2,8 miljard euro nodig is om de voorzieningen op peil te brengen, waarvan circa 1,4 miljard door gemeenten moet worden gedragen. Natuurlijk komt een deel van het geld mee met groei in het gemeentefonds, maar de financiering blijft een complexe puzzel.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE VOORZIENINGENSTRATEGIE

TOEKOMSTBESTENDIGE ZORG DICHTBIJ

De zorgvraag in de regio stijgt snel. Richting 2040 zijn er bijvoorbeeld extra huisartsen nodig, terwijl er ondertussen juist veel huisartsen gaan stoppen. Vooral in snelgroeiende gemeenten is de druk groot. Een uitdagend vraagstuk waar gemeenten niet zelf voor verantwoordelijk zijn, maar waar inwoners wel veel last van kunnen hebben. Een vraag die nu leeft, is: 'hoe kun je hierin als gemeente samenwerken met zorgpartners?'

VITALE DORPEN EN STERKE GEMEENSCHAPPEN

In dorpen en wijken kan sociale samenhang onder druk komen door groei. Gemeenten zoeken naar nieuwe manieren om inwoners bij elkaar te brengen. Bijvoorbeeld via multifunctionele centra of dorpshuizen waar zorg, welzijn en ontmoeting samenkomen. Ook is er behoefte aan nieuwe woonvormen.

SPORT, CULTUUR EN NATUUR: RUIMTE OM TE LEVEN

De sportvoorzieningen in de regio moeten meegroeien: meer sporthallen, zwembaden en sportvelden. Ook moeten er voorzieningen komen voor sporten die meekomen met de internationalisering, zoals cricket. Daarnaast wil de regio zijn groene karakter behouden. Natuurgebieden moeten goed bereikbaar en beheerd blijven.

ONDERWIJS VOOR EEN GROEIENDE GENERATIE

De scholen in de regio moeten meegroeien met het groeiend aantal inwoners, en er eigenlijk al staan als kleuters willen starten. Daarnaast stijgt in onze internationale Brainportregio de vraag naar speciaal onderwijs en onderwijs voor internationale kinderen. De vraag is: 'hoe kan de regio stappen nemen om hierin te versnellen?'

Regio Deal 'Thuis in Brainport': een vliegende start

Met de Regio Deal 'Thuis in Brainport' kunnen we een vliegende start maken met projecten die de hele regio versterken. Van onderwijs tot sport, van basisvaardigheden tot sociale verbinding. Samen bouwen we verder aan een krachtige en sociale Brainportregio, waar iedereen kan meedoen en zich thuis voelt. Vandaag, morgen en in de toekomst.

€ 47 MILJOEN VOOR BREDE WELVAART

In februari 2024 maakte het Ministerie van BZK bekend dat de Brainportregio € 20 miljoen krijgt vanuit de Regio Deals 5e tranche voor het regionale programma 'Thuis in Brainport'. Daar komt nog eens ruim € 27 miljoen aan cofinanciering vanuit de regio bovenop.

21 GEMEENTEN

- Het programma 'Thuis in Brainport' is opgesteld door de 21 regiogemeenten in samenwerking met maatschappelijke organisaties en andere stakeholders.
- Een inventarisatie van de belangrijkste uitdagingen in de regio vormde de basis voor het programma.
- De Regio Deal kent drie centrale programmalijnen:
 - Sociale samenhang
 - Competentieontwikkeling & Basisvaardigheden
 - Leefbaarheid
- De drie programmalijnen zijn los van elkaar uitgewerkt maar integraal met elkaar verbonden. Ze versterken elkaar.

7 PROJECTEN

Zeven projecten verdeeld over de hele regio dragen ieder op hun eigen manier bij aan het bevorderen en versterken van de leefbaarheid, het voorzieningenaanbod, basisvaardigheden en sociale cohesie:

- Kunsthal Helmond
- De Berkenschutse
- Kempenmuseum
- Urban Sports & Culture
- Brainport Bibliotheken
- Inclusief werken binnen een circulaire Economie
- Vergroenen Stationskwartier Helmond

Scan de QR en lees meer over de Regio Deal Thuis in Brainport.

‘In deze regio werken we op alle vlakken goed samen’

Binnen het programma Economie zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet. Het Beethoven convenant, De Regio Deal ‘Thuis in Brainport’, het Stimuleringsfonds, voorzieningen en werklocaties; genoeg om over te praten met Stijn Steenbakkers, wethouder in Eindhoven en voorzitter van het poho Economie.

De Brainportregio is de motor van economische groei, innovatie en maatschappelijke vooruitgang. Dit komt mede door de intensieve en unieke samenwerking tussen overheid, het bedrijfsleven en kennisinstellingen (Triple Helix) én de sterke focus op de hightech maakindustrie. Met de uitbreiding van ASML op de Brainport Industries Campus én de groei van het hele hightech ecosysteem, staat de regio voor een ruimtelijke schaa sprong. Dat moet wel in balans gebeuren, zodat iedereen profiteert van deze ontwikkeling.

Wat zijn de belangrijkste resultaten binnen het MRE-programma Economie?

“Een waanzinnig mooi succes is het Beethoven convenant dat we als regio samen met provincie en Rijk hebben gesloten. Met een gezamenlijke Beethoven-investering van 2,51 miljard euro kunnen we de verdere groei van de regio mogelijk maken en woningbouw, mobiliteit en het aantrekken van talent een forse impuls geven. En dat doen we Triple Helix, want het bedrijfsleven investeert fors mee. Het Brainport Partnerfonds is daar een prachtig voorbeeld van.

Ook hebben we de afgelopen periode belangrijke stappen gezet voor de nieuwe ASML Campus op BIC Noord. De overeenkomst met ASML is getekend en samen met de gemeenten Best, Oirschot en de Provincie Noord-Brabant lopen nu de ruimtelijke procedures. We liggen op koers!

Ook rond het programmeren van werklocaties hebben we een stap gezet. Dat doen we nu weer op regionale schaal, wat efficiënter is voor gemeenten en bedrijfsleven. Om de groei in de keten van de hightech maakindustrie te faciliteren, is de ontwikkeling van grootschalige regionale werklocaties onmisbaar. Door het samen te doen, kunnen we die opgave beter aan.

Met de huidige groei is het cruciaal dat ook de voorzieningen meegroeien. Daarom ben ik blij met de Regio Deal ‘Thuis in Brainport’ waarmee het Rijk 20 miljoen investeert, plus 27 miljoen uit cofinanciering vanuit de regio. Daarmee kunnen we 7 projecten in publieke voorzieningen verspreid over de hele regio een vliegende start geven.

Natuurlijk is wat betreft voorzieningen meer nodig. We hebben dit onderwerp nadrukkelijk op onze agenda gezet, en op die van het Rijk. Als onderdeel van de afspraken in het Beethoven convenant is hard gewerkt aan een verkenning op sociaal-maatschappelijke opgaven (denk aan onderwijs, zorg, cultuur) en topvoorzieningen. We hebben nu een goed beeld van wat nodig is. En dat nemen we natuurlijk weer mee in de gesprekken met het Rijk.” →

‘Het is belangrijk dat iedereen profiteert van de groei die we doormaken, en niet alleen op economisch vlak.’

Wat is er verder bereikt de afgelopen jaren?

“Ontzettend veel, er is keihard gewerkt. Zo hebben we ook het Stimuleringsfonds herijkt zodat er meer aansluiting is tussen het fonds en de doelstellingen uit onze Regionale Agenda. Het fonds levert zo een nog waardevollere bijdrage aan initiatieven in ons innovatieve ecosysteem. Ook maakten we nieuwe afspraken over de meerjarenfinanciering 2025-2032 van Brainport Development. Daarmee is de basisorganisatie van Brainport voor lange termijn geborgd.”

Wat zijn de belangrijkste resultaten binnen het MRE-Waarom is het programma Economie belangrijk voor onze inwoners?

“Met het programma sturen we op een brede economische ontwikkeling van heel de Brainportregio. Het is belangrijk dat iedereen profiteert van de groei die we doormaken, en niet alleen op economisch vlak. We moeten oog hebben voor de zorgen die er leven, keuzes durven maken en er samen voor zorgen dat de groei in balans plaatsvindt. Zodat de Brainportregio een plek is en blijft waar mensen fijn kunnen wonen, reizen, werken en leven. Daarbij moeten we natuurlijk niet vergeten wat aan de basis staat van onze succes en groei: onze economische kracht en innovatiekracht.”

Wat zijn belangrijke onderwerpen voor de nabije toekomst?

“Het allerbelangrijkste voor mij is realiseren en uitvoeren: dat zijn ook binnen het programma Economie sleutelwoorden voor de komende jaren. Met de verschillende investeringspakketten bij elkaar ligt er nu zo’n € 4,5 miljard klaar. Dat moet nu besteed gaan worden. En dat betekent de handen uit de mouwen en aan onze inwoners en bedrijven laten zien dat we waarmaken wat we hebben beloofd. We hebben enorm veel werk te doen, maar als het ergens kan, dan is het hier.”

ECONOMIE

Belangrijkste resultaten 2023 - 2026

- De programmering van werklocaties gebeurt weer regionaal.
- Het regionaal voorzieningenbeleid staat nadrukkelijker op de agenda.

Specifieke aandachtspunten voor de toekomst

- Realiseer de uitvoeringsagenda Werklocaties met duidelijke regie en versnelling.
- Ontwikkel de regionale voorzieningenstrategie verder, inclusief afspraken over bekostiging.

Scan de QR en lees meer over uitvoeringsagenda werklocaties

REGIONAAL PROGRAMMA WERKLOCATIES: HET JUISTE BEDRIJF OP DE JUISTE PLEK

De economische groei in de Brainportregio vraagt om meer ruimte voor bedrijven. Tegelijkertijd is er een groot tekort aan die werklocaties. In het Regionaal Programma Werklocaties maken we als regio afspraken over waar en hoe we ruimte voor werklocaties kunnen bieden.

Het programma bestaat uit drie onderdelen:

- De **regionale visie Werklocaties** vormt de basis. In die visie hebben we als regio gezamenlijke ambities benoemd en richting gekozen om de ambities te realiseren.
- In de **Uitvoeringsstrategie** staan de keuzes die we maken om adaptief te programmeren en selectief te zijn in uitgifte van werklocaties.
- In de **Uitvoeringsagenda** werken we de concrete programmering (van locaties en fasering) en een actieprogramma verder uit.

ADAPTIEF PROGRAMMEREN, SELECTIEF ALLOCEREN

De economische dynamiek in onze regio is hoog. Daarom willen we het Regionaal Programma Werklocaties zo actueel mogelijk houden en kunnen bijstellen. We zetten daarom in op goede monitoring. Daarnaast willen we verstandig omgaan met de beperkt beschikbare ruimte. We zijn dan ook streng in de soort bedrijvigheid die we faciliteren en kijken nadrukkelijk waar we ruimte kunnen vinden op bestaande locaties.

REGIONALE AFSTEMMING CRUCIAAL

Juist omdat de beschikbare ruimte schaars is, wordt het steeds belangrijker om de opgaven rond werklocaties in regionaal verband op te pakken. Individuele gemeenten kunnen niet alle ruimtevragen meer zelf oplossen. Regionale afstemming en gezamenlijke inzet om te komen tot ‘het juiste bedrijf op de juiste plek’ is daarom cruciaal.

Brainport Industries Campus

Martijn de Kort | voorzitter adviesgroep Stimuleringsfonds

Stimuleringsfonds versterkt innovatieve slagkracht van de regio

Innovatieve ideeën van (startende) samenwerkingsprojecten een kans bieden: dat doet het Stimuleringsfonds. Ondernemers, kennisinstellingen en overheden krijgen subsidie voor bijvoorbeeld een haalbaarheidsstudie, het uitwerken van een business case, het opzetten van een pilot of de ontwikkeling van een prototype. Voorwaarde: het project moet draaien om samenwerken, innovatie en het versterken van de regio Zuidoost-Brabant. Uit de subsidies van het Stimuleringsfonds kwamen zeer succesvolle ondernemingen voort.

“Het Stimuleringsfonds bestaat al ruim twintig jaar. De afgelopen jaren hebben we het vernieuwd en scherper neergezet. De beoordelingscriteria zijn duidelijker, waardoor we ons nog beter kunnen richten op waarvoor het fonds bestaat: projecten met impact, kwaliteit en uitvoerbaarheid, die bijdragen aan de strategische opgaven in onze regio.

Het resultaat van die aanscherping is duidelijk zichtbaar. In de eerste tender van 2025 hebben we al meer projecten kunnen toekennen dan in heel 2024. Ondernemers, kennisinstellingen en gemeenten weten het Stimuleringsfonds goed te vinden en de kwaliteit van de aanvragen is hoog. De projecten die wij subsidie verlenen, dragen echt bij aan de brede welvaart in onze regio en hebben een maatschappelijke betekenis. Energietransitie, circulariteit, talentontwikkeling en leefbaarheid: allemaal zie je ze terug in de projecten.

De kracht van het Stimuleringsfonds? Dat is samenwerking. Die zie je ook in de adviesgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van kennisinstellingen, de hightechindustrie en wethouders uit de regio. De adviesgroep vervult een verbindende rol: we beoordelen niet alleen initiatieven, maar helpen ze ook verder. Door samen te werken, kunnen we projecten ondersteunen die echt regionale impact hebben. We voorkomen versnippering en vergroten de slagkracht van onze regio als geheel.

De komende periode ontwikkelen we het fonds verder als hét instrument waarmee nieuwe samenwerkingen ontstaan rond de grote transities van deze tijd. Daarnaast versterken we de verbinding tussen stad en land verder, zodat de opbrengsten van innovatie breed terecht komen. En we blijven inzetten op zichtbaarheid: laten zien wat het fonds oplevert en welke impact het heeft voor inwoners, ondernemers en kennispartners in de regio. Zo kunnen alle vernieuwende initiatieven in de regio ons vinden. Er liggen hier waanzinnig goede kansen om de grote opgaven waar we voor staan tot een succes te maken. Ook met behulp van (startende) bedrijven die de wereld, en daarmee onze kwaliteit van leven in deze regio, mooier maken.

Wat mij persoonlijk steeds inspireert, is de combinatie van ambitie en nuchterheid in deze regio. We denken groot, maar we doen wat werkt. Er is hier een enorme drive om samen te vernieuwen. Verbinding is het woord dat voor mij de regio omschrijft en dat zie je ook terug bij het Stimuleringsfonds. We willen allemaal vooruit. En al vraagt samenwerking soms tijd en afstemming, toch levert die gezamenlijke aanpak uiteindelijk de sterkste resultaten op.”

Meer informatie over het Stimuleringsfonds?
Scan de QR.

Stimuleringsfonds wint ster bij Gerard & Anton High Tech Piek Awards

Bij de Gerard & Anton High Tech Piek Awards in januari 2025 ontvingen Maikel Denissen en Bas Luijten van de MRE-organisatie de ‘ster’ voor hun gezamenlijke jarenlange inzet voor het Stimuleringsfonds. De prijs is een erkenning van het stimulerende en verbindende effect van het Stimuleringsfonds in het regionale netwerk.

De jury: ‘Als we kijken naar de lijst met winnaars van een Gerard & Anton Award kost het weinig moeite om vast te stellen dat de grote meerderheid daarvan is begonnen met MRE-stimulering. Zonder dat cruciale zetje had de lijst met winnaars er wellicht heel anders uitgezien. Deze award is het bewijs dat jullie het verschil maken.’

Foto: Bram van Dal

FEITEN & CIJFERS

- Het Stimuleringsfonds bestaat ruim 20 jaar. In die tijd zijn er tegen de 1000 subsidies verstrekt.
- Tussen 2022 en 2025 kreeg het Stimuleringsfonds 180 aanvragen, 105 zijn er gehonoreerd.
- In totaal verleende het fonds in die periode € 5,1 miljoen aan subsidie.
- Dat leidde tot een totale investering van zo’n € 11,4 miljoen in de regio. Bij deze projecten waren in totaal ruim 400 bedrijven betrokken.
- Het Stimuleringsfonds steunt innovatieve projecten.
- Voorbeeld van een project dat subsidie kreeg is ‘eFlex’ van Salvia BioElectronics (een implantaat dat via neuromodulatie chronische migraine kan verminderen). Dit bedrijf heeft, nadat ze eerder een bijdrage kregen uit ons fonds, in 2025 een financiële impuls van 53 miljoen euro opgehaald bij andere investeringsfondsen. Salvia verwacht binnen een aantal jaar het product op de markt te hebben. (<https://www.salviabioelectronics.com/>) Andere voorbeelden: ‘FastForward PECVD’ van LeydenJar (ontwikkeling van een unieke batterij-anode die sneller opladen en 85% minder CO₂ uitstoten tijdens productie), ‘LuPeel van grond tot mond’ (ketenontwikkeling in lupineteelt), ‘Van veehouder naar energieboer’ (opslag van zonne-energie door middel van ijzerpoeder).

De adviescommissie van het Stimuleringsfonds adviseert over projecten die in aanmerking komen voor subsidie. Het Dagelijks Bestuur van de MRE kent de subsidies toe. De Metropoolregio Eindhoven voert de regio, maar het fonds bestaat dankzij de bijdragen van alle 21 gemeenten.

MySalvia Therapy
Dr. Wim Pollet Chief
Medical Officer met
implantaat

NIEUW LICHT OP BOVENREGIONALE SAMENWERKING

De grote opgaven in onze regio stoppen niet bij gemeentegrenzen. Daarom werken we als 21 gemeenten in Metropoolregio Eindhoven samen aan deze opgaven. Maar sterker nog: de plannen die we uitvoeren om te komen tot een blijvend leefbare, toekomstbestendige regio hebben ook uitstraling en effect tot buiten onze eigen regio. Daarom gaat Metropoolregio Eindhoven samenwerkingen aan met aangrenzende gemeenten en regio's.

ONDERWERPEN

Deze bovenregionale samenwerking richt zich op economie en talent, aanpak van de woningbouwopgave, ruimte voor geschikte werklocaties en aanpak van de mobiliteitsopgave.

SAMENWERKINGSPARTNERS

De MRE gaat op deze onderwerpen samenwerken met de gemeenten Meierijstad, Weert en Venlo. Daarnaast wordt gewerkt aan een betere afstemming met de Vlaamse grensregio's Belgisch Limburg en de Antwerpse Kempen. Ook voert de MRE gesprekken met Tilburg en Den Bosch.

WAAROM SAMENWERKEN?

Deze gemeenten en regio's maken steeds meer deel uit van het daily urban system van de inwoners van de Brainportregio. En net als wij staan ze voor grote opgaven. Samenwerking biedt kansen voor ons allemaal en helpt de druk op de grote en snelle ontwikkelingen in de regio te verlichten. In gezamenlijkheid kunnen we de doelen uit onze Regionale Agenda en de Brainport Agenda (sneller) realiseren. Tegelijk kan het de gemeenten Meierijstad, Weert en Venlo helpen om hun groeiambities waar te maken. De ambities van de gemeenten sluiten goed aan bij de opgaven waar de MRE mee te maken heeft.

Scan de QR en lees meer over bovenregionale samenwerking

ECONOMIE EN TALENT

Bedrijven in de hightech maak-industrie en toeleverende bedrijven groeien de komende jaren fors in hun vraag naar ruimte en voldoende gekwalificeerde medewerkers op alle niveaus. MRE, Meierijstad en Weert maken daarom afspraken over de programmering en allocatie van werklocaties. Met Venlo zetten we ons in om de economische activiteiten op de oost-west as beter op elkaar te laten aansluiten.

WONEN

Het woningtekort in de Metropoolregio Eindhoven is groot. De regio werkt daarom hard om ruim 62.000 woningen en 2.280 zelfstandige studenten-eenheden te realiseren voor 2030, en 100.000 woningen voor 2040. Weert, Meierijstad en Venlo hebben ook een duidelijke groei-ambitie uitgesproken. Meierijstad wil 10.000 extra woningen bouwen voor 2040, Weert 4.650 en Venlo 6.500. MRE, Meierijstad, Weert en Venlo willen de woningbouwprogrammering beter op elkaar afstemmen en de woningbouw versnellen.

MOBILITEIT

MRE, Meierijstad, Weert en Venlo werken samen om mobiliteitsverbindingen en de onderlinge bereikbaarheid te verbeteren. Bijvoorbeeld met snellere of nieuwe ov-verbindingen, de realisatie van snelfietspaden, gezamenlijk optrekken naar het Rijk voor knelpunten op de snelwegen of het spoor, of afstemming van mobiliteitshubs.

De grote opgaven in onze regio stoppen niet bij gemeentegrenzen.

OVERDRACHTSDOCUMENT IN ÉÉN OOGOPSLAG

HET OVERDRACHTSDOCUMENT

- Geeft **inzicht** in waar we als regio nu staan en welke (strategische) ontwikkelingen we belangrijk vinden.
- Laat de **resultaten** zien die in de afgelopen bestuursperiode zijn behaald.
- Biedt **aandachtspunten** voor de aankomende bestuursperiode.

DOEL

- **Inspireren** om in coalitie- en raadsakkoorden **keuzes te maken** die bijdragen aan de brede welvaart in de regio.
- **Informatiebron** zodat (nieuwe) bestuurders en raadsleden met vertrouwen, kennis en betrokkenheid hun **rol kunnen pakken** in het verder bouwen aan een sterke, veerkrachtige en toekomstgerichte regio.

WAT NIET IN HET OVERDRACHTSDOCUMENT?

- Er staan **géén** keuzes in over de strategische koers in de volgende bestuursperiode.
- Bestuurders en raadsleden maken de strategische keuzes bij het opstellen van de Regionale Agenda 2027-2030, ná de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN OVER 2023-2026 ALGEMEEN

- Versterkte samenwerking met het Rijk, provincie en andere partners. Onder andere via convenant Beethoven.
- Verbeterde regie op planvorming en uitvoering door kennisdeling en samenwerking. Er is meer aandacht voor een integrale ketenaanpak.
- Versterking van de uitvoeringskracht in de regio door gezamenlijke investeringen en ondersteuningsstructuren (zoals versnelling en realisatieteams).

ALGEMENE AANDACHTSPUNTEN VOOR ALLE OPGAVEN

- Stimuleer blijvende samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partners, met actieve betrokkenheid van gemeenten bij uitvoering, monitoring en gebiedsontwikkelingen.
- Zorg voor voldoende capaciteit en slagkracht in alle fasen van uitvoering. Zet gezamenlijk in op het wegnemen van knelpunten, vergunningverlening, infrastructuur en samenwerking met marktpartijen.
- Hanteer brede welvaart als toetssteen voor ruimtelijke en economische keuzes, met oog voor leefkwaliteit, duurzaamheid en inclusie.
- Benader opgaven in samenhang, afgestemd op lokale verschillen en regionale samenhang.

VITALE GROENE LEEFOMGEVING

Belangrijkste resultaten

- Sterkere positie voor het landelijk gebied dankzij de koerswijziging naar Vitale groene leefomgeving.
- Versnelling richting duurzame bouw en teelt via het convenant Biobased bouwen.
- Gezamenlijk toekomstperspectief voor NOVEX De Peel.

Specifieke aandachtspunten

- Ontwikkel landschap en leefomgeving met sterke toplandschappen en groenblauwe netwerken.
- Houd invloed op beleid en besluitvorming om leefkwaliteit en economische vitaliteit te waarborgen.

ENERGIETRANSITIE

Belangrijkste resultaten

- Energiebesparing in de gebouwde omgeving via lokale initiatieven en netbewust bouwen.
- Verkenning van collectieve warmtesystemen met lokale bronnen.
- Realisatie van 29,3% van het RES-bod en innovatieve energiehub.
- Uitbreiding van het elektriciteitsnet en voorbereiding van een regionaal waterstofnetwerk.

Specifieke aandachtspunten

- Ontwikkel slimme, duurzame en adaptieve oplossingen voor het zwaar belaste energienet.
- Integreer energie in ruimtelijke en economische keuzes, met aandacht voor innovatieve locaties.

ECONOMIE

Belangrijkste resultaten

- Programmering van werklocaties gebeurt weer regionaal.
- Regionaal voorzieningenbeleid nadrukkelijker op de agenda.

Specifieke aandachtspunten

- Realiseer de uitvoeringsagenda Werklocaties met duidelijke regie en versnelling.
- Ontwikkel de regionale voorzieningenstrategie verder, inclusief afspraken over bekostiging.

MOBILITEIT

Belangrijkste resultaten

- Vaststelling van de Regionale Mobiliteitsvisie 2040.
- Vaststelling van het MIRT-onderzoek Verstedelijking & Bereikbaarheid Brainport 2025 met daarin een actualisatie van de gezamenlijke opgaven van Rijk en regio t/m 2040.

- Vaststelling van het MMMP, met daarin een overzicht van de regionale maatregelen t/m 2040.
- De Brainport Deal en Beethoven convenant, met financiële afspraken van Rijk, provincie, bedrijfsleven en gemeenten, ook over mobiliteitsmaatregelen in de gehele regio (KTM1 en KTM2).
- Inzet op bereikbaarheid, mobiliteitshubs en gedragsverandering.

Specifieke aandachtspunten

- Snelle en effectieve realisatie van de projecten die we hebben afgesproken in de Brainport Deal en het Beethoven convenant.
- Gebruiken van de vastgestelde beleidskaders als leidraad voor de gebiedsgerichte mobiliteitsaanpak en op onderdelen deze kaders nader uitwerken.
- Werken aan de voorbereiding van nieuwe (Rijks-) investeringen.

RUIMTE EN WONEN

Belangrijkste resultaten

- Vaststelling van de Regionale Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant.
- Nieuwe afspraken over versnelling van woningbouw en studentenhuisvesting.
- Actualisatie van het MIRT-onderzoek en aanvullende afspraken met het Rijk.

Specifieke aandachtspunten

- Verbreedt en actualiseer de Regionale Ontwikkelstrategie en gebruik dit als kompas voor besluitvorming.

BOVENREGIONALE SAMENWERKING

- De groei van de regio is voelbaar binnen én buiten de regio.
- Daarom is besloten tot nauwere samenwerking met Weert, Meierijstad en Venlo.
- Deze samenwerking is vastgelegd in drie samenwerkingsagenda's rond de opgaven wonen, mobiliteit, economie en talent.
- We voeren gesprekken met Tilburg, Den Bosch en Vlaanderen.

Raadstafel21: brug tussen gemeenteraden en regionale samenwerking

Het is dé schakel tussen gemeenteraden en de MRE en sinds 2024 ook een officieel adviesorgaan van het Algemeen Bestuur. De Raadstafel21 kreeg in haar bijna twaalfjarig bestaan een prominente rol binnen de regionale samenwerking.

Ton van Happen is raadslid in de gemeente Geldrop-Mierlo en nu acht jaar voorzitter van de Raadstafel21. Daarvoor was hij al vier jaar lid. In al die tijd zag hij de Raadstafel21 uitgroeien tot een onmisbare schakel in de regionale samenwerking. “De afgelopen vier jaar hebben we grote stappen gezet”, vertelt Ton. “Sinds 2024 hebben we een officiële adviesrol naar het Algemeen Bestuur. Ik ben als voorzitter ook adviserend lid van het AB. De adviezen die wij geven gaan over het proces van dingen die spelen.”

ADVIES OVER PROCES

Een concreet voorbeeld is de procesgang rondom het opstellen van de regionale mobiliteitsvisie vorig jaar. Raadsleden zouden daar pas in een laat stadium bij betrokken worden. Ton: “Op advies van ons is toen een zienswijzeprocedure naar voren gehaald zodat gemeenteraden beter in positie konden worden gebracht. Daar zijn wij als Raadstafel21 heel blij mee. Want mobiliteit is bij uitstek iets wat je als regio oppakt. Een bus laat

je niet van de ene naar de andere kant van een gemeentegrens rijden, en fietspaden houden ook niet op bij de grens. Het vroeg betrekken van gemeenteraden bij de regionale mobiliteitsvisie is belangrijk. Zeker ook voor het draagvlak.”

SERIEUZE PARTNER

Ton is heel blij met de officiële adviesrol van de Raadstafel21. “Het geeft aan dat het bestuur het belangrijk vindt dat gemeenteraden goed aangehaakt zijn. Of we ons serieus genomen voelen? Die vraag kan ik nu met ronduit ‘ja’ beantwoorden.”

Ook op andere vlakken heeft de Raadstafel21 zich ontwikkeld de afgelopen jaren. “Raadsleden koppelen steeds beter terug naar hun eigen gemeenteraad en spreken hun wethouders meer aan op wat er in de regio gebeurt. Dat kan, omdat er voortaan bij al onze vergaderingen een voorzitter van een portefeuillehoudersoverleg aanwezig is. Die praat ons bij over één van de programma’s van de MRE, en zij halen op hun beurt bij ons adviezen op over de proceskant. Ook zijn mede op ons verzoek de verslagen van de poho’s nu openbaar, waardoor raadsleden zich beter kunnen informeren en kunnen volgen wat er speelt op regionaal gebied.”

DE REGIO IN

De leden van de Raadstafel21 zijn ook actiever betrokken bij de voorbereiding van de regioconferentie die twee keer per jaar plaatsvindt. En ze organiseerden de afgelopen tijd twee drukbezochte werkbezoeken, aan ASML en de Automotive Campus in Helmond. “Dat waren geweldige bezoeken waar we geïnformeerd zijn over de ontwikkelingen en over hoe die partijen tegen de regio aankijken. We merkten dat ook zij de samenwerking met de gemeenten belangrijk vinden.”

TERUGKIJKEN EN VOORUITKIJKEN

Ton kijkt zeer tevreden terug op de afgelopen jaren en op de steeds sterkere rol van de Raadstafel21. Met een beetje weemoed ook wel, want hij stopt in maart 2026 als raadslid en dus als voorzitter van de Raadstafel21. Het is tijd om het stokje over te dragen.

Wat hij zijn opvolger en de leden van de Raadstafel21 wil meegeven? “Ik vind het belangrijk dat mensen goed met elkaar in gesprek blijven. De Raadstafel21 is daar een heel goed podium voor. Als je met elkaar in gesprek gaat, krijg je meer begrip voor elkaars standpunten, ook al zijn die verschillend in de regionale samenwerking. Het wordt steeds duidelijker dat je samen meer bereikt dan wanneer je doet alsof de wereld ophoudt bij je eigen gemeentegrens. Gelukkig leeft dat besef en de wil om samen te werken steeds meer in onze regio. Ook hoop ik dat raadsleden die in de Raadstafel21 benoemd worden straks, hun ambassadeursrol goed oppakken. Ze beschikken over meer informatie dan hun collega-raadsleden en dus kunnen ze het belang van de regionale samenwerking ook goed uitdragen. Ik zou willen zeggen: vervul je rol met enthousiasme, en haal zo het meeste uit de regionale samenwerking. Wat ik zelf ga doen? Ach, er komt wel weer iets in de plaats van mijn voorzitterschap hoor. Er staat hier een mooie camper op de oprit, misschien krijg ik nu tijd om daar wat meer mee op pad te gaan.”

De Raadstafel21 bestaat uit 42 leden: 2 raadsleden per MRE-gemeente. De groep vormt de schakel tussen gemeenteraden en de MRE en versterkt de betrokkenheid van raadsleden bij de regionale opgaven. De Raadstafel21 heeft geen besluitvormende rol maar vervult een belangrijke advies- en verbindingsfunctie. De leden komen vier keer per jaar bij elkaar. Dan bespreken zij de agenda van het Algemeen Bestuur van de MRE en brengen ze procedureel advies uit. De voorzitter sluit als adviseur aan bij het Algemeen Bestuur en adviseert over processen rondom regionale opgaven.

De leden van de Raadstafel21:

- Brengen advies uit aan het Algemeen Bestuur over processen die doorlopen moeten worden
- Zijn ambassadeur en brengen regionale thema’s onder de aandacht in hun eigen raad.
- Dragen bij aan de voorbereiding van regioconferenties.
- Organiseren bijeenkomsten en werkbezoeken in de regio.

‘Samen bereik je meer dan wanneer je doet alsof de wereld ophoudt bij je eigen gemeentegrens.’

Ton van Happen

‘De energie-opgave vraagt een brede en snelle aanpak’

Het is overduidelijk: de aanpak van de netcongestie en uitbreiding van het elektriciteitsnet staan torenhoog op de agenda willen we de groei in onze regio aankunnen. Rik Thijs, wethouder in Eindhoven en voorzitter van het poho Energietransitie, doet daarom een duidelijke oproep aan alle 21 gemeenten: doe wat je kunt, liever nog gisteren dan vandaag. Want al hebben we de afgelopen jaren al mooie dingen bereikt, we zijn er nog lang niet.

Wat zijn de belangrijkste resultaten binnen het programma Energietransitie?

“We hebben het nut en de noodzaak van een toekomstbestendig energiesysteem voor de regio nadrukkelijker op de agenda gezet. Als we de economische groei, de schaalessprong en de kwaliteits-sprong in onze regio willen waarmaken, dan moeten we samen ons energienet uitbreiden. Netcongestie is een showstopper voor de groei en de dynamiek in onze regio. Die bewustwording is steeds scherper geworden. Zowel binnen onze samenwerking als daarbuiten.

Natuurlijk hebben we mooie resultaten behaald: bijvoorbeeld een landelijke pilot met een energiehub op het Kempisch Bedrijvenpark in Bladel, zonneveld Kriekampen in Oirschot en de voorbereiding van een regionaal waterstofnetwerk door de gemeenten Eindhoven, Helmond en Brainport Development. Maar we zijn er nog lang niet.”

Welke inzichten zijn de afgelopen jaren nog meer duidelijk geworden?

“De Regionale Energie Strategie (RES) die we als 21 gemeenten samen met provincie, 2 waterschappen en partijen als Enexis hebben opgesteld, biedt doelen en handvatten. Die doelen blijven natuurlijk overeind, alleen is het wel duidelijk geworden dat we de doelen niet gaan halen voor 2030. We moeten aan de bak met grootschalige regionale opwek. Windparken, zonnevelden, innovatieve oplossingen. We moeten in onze regio 5 tot 6 nieuwe hoogspanningsstations bouwen en alle bestaande hoogspanningsstations uitbreiden. Samen met Enexis hebben we ook nog een realisatieopgave in en rondom onze wijken. Dat is een enorme ruimtelijke opgave onder hoge tijdsdruk, die we alleen kunnen volbrengen als we samenwerken.”

‘We hebben het nut en de noodzaak van een toekomstbestendig energiesysteem voor de regio nadrukkelijker op de agenda gezet.’

Hoe kijk je naar de samenwerking de afgelopen jaren, en voor de komende tijd?

“We weten elkaar als 21 gemeenten doorgaans goed te vinden. Tegelijkertijd mag die samenwerking nog scherper. Voor de komende jaren heb ik een sterke oproep: durf als gemeenteraad en als college de mogelijkheden die je hebt, op te pakken. De gemeente Eindhoven heeft bijvoorbeeld weinig mogelijkheden voor grootschalige opwek maar verkent samen met andere partijen de mogelijkheden van een waterstofnetwerk. Zo pakken we elk ons deel in die grote opgave, vanuit gezamenlijkheid.

Ook samenwerking met energiebedrijven én met inwoners is belangrijk. Leggen we bijvoorbeeld de exploitatie van grootschalige opwekprojecten bij commerciële energiebedrijven, of pakken we dat als gezamenlijke gemeenten op zodat we ook inwoners kunnen laten meeprofiteren van de opbrengsten? Kijken naar nieuwe mogelijkheden en alle betrokken partijen betrekken is cruciaal.” →

Wat heeft het Beethoven convenant toegevoegd aan het programma Energietransitie?

“De opgaven rond energie moeten integraal worden benaderd, in samenhang met ruimtelijke en economische ontwikkelingen. In de Beethoven-afspraken tussen Rijk en regio is specifiek aandacht voor de aanpak van netcongestie en prioriteit voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.”

Wat zijn belangrijke onderwerpen voor de nabije toekomst?

“De energietransitie en de aanpak van netcongestie in onze regio vraagt om brede korte termijnuitvoering. Deze opgave hebben we te lang voor ons uitgeschoven. We gaan met de 21 gemeenten, de provincie en het Rijk en de netbeheerders gesprekken voeren om realisatie en uitvoering voor elkaar te boksen. Dat vraagt van ons allemaal om over onze eigen grenzen en buiten gebaande paden te treden. Als we alles doen zoals we dat de afgelopen tien jaar deden, komen we er niet. Ook moeten we de zorgen die onze inwoners hebben serieus nemen, en hen meer betrekken. Als netbeheerders, wij als bestuurders en onze inwoners op één lijn komen, zorgt dat voor een versnelling omdat we niet verzanden in ruimtelijke procedures. We moeten eigenlijk eergisteren al begonnen zijn met het vormgeven van de toekomst. Vanaf 2026 werken we daarom ook aan een nieuwe versie van de RES: een RES 2.0. Mijn vraag daarbij aan de raden en colleges is: denk mee en streep niets van tevoren weg. We hebben alle locaties, opties en bouwstenen nodig om met elkaar dat gezamenlijke gesprek te voeren. We gaan open verder met deze opgave, met de gezamenlijke doelstelling voorop. Wat het voor mij zo mooi maakt om in deze regio te werken, is de dynamiek én de verschillen; vele gemeenten, de combinatie tussen stad en land, verschillende karakters. Door die verschillen word je gedwongen om je te verplaatsen in de ander. En dat zorgt voor het goede gesprek, om samen verder te komen.”

ENERGIETRANSITIE

Belangrijkste resultaten 2023 - 2026

- Energiebesparing in de gebouwde omgeving via lokale initiatieven en netbewust bouwen.
- Verkenning van collectieve warmtesystemen met lokale bronnen.
- Realisatie van 29,3% van het RES-bod en innovatieve energiehub.
- Uitbreiding van het elektriciteitsnet en voorbereiding van een regionaal waterstofnetwerk.

Specifieke aandachtspunten voor de toekomst

- Ontwikkel slimme, duurzame en adaptieve oplossingen voor het zwaar belaste energienet.
- Integreer energie in ruimtelijke en economische keuzes, met aandacht voor innovatieve locaties.

UNIEKE SAMENWERKING VERSNELT UITBREIDING ELEKTRICITEITSNET

Enexis, de MRE en Brainport Development gingen in 2024 een unieke samenwerking aan. Het doel: de uitbreiding van het elektriciteitsnet versnellen. De ambitie: de doorlooptijd van infrastructurele projecten minimaal halveren. Ook zoeken de samenwerkingspartijen naar slimme oplossingen om het huidige elektriciteitsnet efficiënter te gebruiken.

Om de groei in de regio mogelijk te maken, zijn ruim 4.000 kilometer extra kabels in de grond nodig, meer dan 80 transportverdeel- en regelstations, 2.900 nieuwe netstations en 2.600 transformatorverzwaringen. Enexis investeert hiervoor bijna een miljard euro in het MRE-gebied.

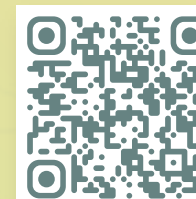
De samenwerking tussen de drie partijen richt zich in eerste instantie op Enexis-uitbreidingen in het middenspanningsnetwerk. Daar bepalen planologische procedures een groot deel van de doorlooptijd. In het eerste kwartaal van 2026 leggen de partijen een eerste set van afspraken vast waarmee zij de manier van werken tussen gemeenten en Enexis meer willen structureren en harmoniseren.

Voor de 21 MRE-gemeenten is het halveren van de doorlooptijd van de uitbouw van het elektriciteitsnetwerk een voorwaarde om de schaa sprong van de regio te realiseren. Alleen zo kunnen we onze woningen, scholen, zorginstellingen en bedrijven faciliteren of verduurzamen.

MRE EN FEZOB BUNDELEN KRACHTEN

Sinds begin 2025 bundelen de MRE en de Federatie Energiecoöperaties Zuidoost-Brabant (FEZOB) hun krachten om de energietransitie in onze regio te versnellen. De MRE-gemeenten ondersteunen lokale energiecoöperaties. Zij vormen een belangrijke brug tussen overheid, bewoners en bedrijven of boeren bij de opwek van energie. Met een MRE-subsidie kan de FEZOB deze coöperaties verder professionaliseren en de samenwerking met gemeenten versterken.

De lokale energiecoöperaties geven met de subsidie invulling aan de professionalisering van hun bedrijfsvoering, kennisdeling en kennisontwikkeling tussen de lokale coöperaties. Zo organiseren zij bijvoorbeeld gezamenlijke webinars over het verduurzamen van de eigen woning en wordt er samen-gewerkt in innovatieve projecten ('Energie in de Buurt' en 'Energiegemeenschap uit Burgerinitiatief').

Scan de QR en lees meer over de Regionale Energiestrategie.

Judith Keijzers | burgemeester Gemeente Oirschot en
voorzitter stuurgroep Landgoed Gulbergen

Landgoed Gulbergen Van Ontwikkelvisie naar regionaal landschapspark

Dromen, denken, durven en doen. Die stappen omschrijven het proces dat de MRE de afgelopen jaren doorliep rond Landgoed Gulbergen. Want samen met de grondgebiedsgemeenten Nuenen en Geldrop-Mierlo, onwonenden en andere betrokken partijen kwam de MRE tot één gedragen Ontwikkelvisie voor het gebied. Gulbergen wacht een mooie groene toekomst, vertelt Judith Keijzers, portefeuillehouder Landgoed Gulbergen in het Dagelijks Bestuur van de MRE.

Eén integraal plan bedenken voor Gulbergen was geen simpele opgave. Het gebied strekt zich uit over twee gemeenten en kent nog veel meer betrokkenen die allen hun eigen wensen hebben. Toch is het de afgelopen jaren gelukt om constructief samen te werken en alle partijen te horen en te blijven informeren. Met als resultaat één Ontwikkelvisie voor het gebied.

BIJDRAGEN AAN DE KWALITEITSSPRONG

Judith: “Gulbergen wordt een landschapspark voor de hele regio. Een groen gebied waar het goed toeven is en dat een tegenhanger vormt van de drukte en bebouwing die we vinden op veel andere plekken in onze regio. De regio maakt een schaalessprong die moet samengaan met een kwaliteitssprong. We werken aan extra infrastructuur en extra woningen. Dat moet wel in balans met blijvend groen en ruimte om tot rust te komen. Gulbergen is daarin een belangrijke schakel.”

RECREATIE, GROEN EN NATUUR-INCLUSIEF GEBRUIK

De richting en bestemming van Landgoed Gulbergen zijn met de Ontwikkelvisie duidelijk geworden. In het zuidelijk deel staat recreatie centraal. Eindhoven Zoo, de golfbaan, fiets- en wandelpaden bepalen daar straks het beeld. Die onderdelen werkt de MRE uit met een aantal initiatiefnemers, waaronder de eigenaar van de dierentuin. Een ondernemer met mooie plannen en bereidheid om te investeren in het gebied. In het noordelijk deel staat natuurinclusief gebruik centraal. Het gebied ten noorden van de spoorlijn is bijvoorbeeld in beeld voor een natuurbegraafplaats. Ook Herenboeren krijgt er waarschijnlijk een plek; een kleinschalig coöperatief gemengd boerenbedrijf waarvan huishoudens in de omgeving gezamenlijk eigenaar zijn.

‘Een groen gebied voor de hele regio. Met recreatie in het zuidelijk deel en natuurinclusief gebruik in het noorden.’

PUZZELSTUKJES GELEGD

Met deze invulling krijgt Gulbergen een gevarieerd en bovenal groen leven. Een leven bovendien waarin alle betrokken partijen zich kunnen vinden. Judith: “Ook het waterschap, de provincie én alle 21 gemeenten binnen de MRE zijn blij met de uitkomst. We hebben grote stappen gezet en intussen bijna alle puzzelstukjes kunnen leggen. We wilden versnippering in de bestemming van het gebied voorkomen en dat is meer dan gelukt. Alle voorwaarden die we aan de start voor het gebied hebben gesteld, hebben we goed kunnen invullen. Met een participatietraject hebben we ook alle betrokkenen gehoord en hun visies verwerkt. Iedereen zit nu met een goed gevoel aan tafel. Natuurlijk was dat niet altijd een makkelijk proces en we mopperen ook wel eens op elkaar, maar in deze regio komen we er ook altijd samen uit. Dat is waar wij sterk in zijn. We zitten samen in de wedstrijd, op basis van gelijkwaardigheid.”

VERDER AAN DE SLAG

Hoe de komende tijd eruit ziet voor Gulbergen? We gaan aan de slag, zegt Judith. “De komende jaren gaan we echt ‘doen’ en zorgen dat we het beheer, de inrichting en de nazorg over Gulbergen goed blijven invullen. We zijn er als 21 gemeenten gezamenlijk ingestapt en we zorgen er ook voor dat we het samen tot een goed einde brengen. Er is nog wel een klus te klaren en daarin is het belangrijk dat we iedereen goed blijven meenemen. Ik ben ervan overtuigd dat we zo voor de regio een heel mooi groen landschapspark kunnen realiseren.”

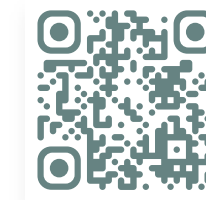
DE ROL VAN MRE BIJ LANDGOED GULBERGEN

Landgoed Gulbergen is een groene zone van zo’n 325 hectare in de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen. Jarenlang was het een vuilstort, nu is het een groen, landschappelijk gebied met het hoogste punt van Brabant. Nadat de vuilstort op Gulbergen in de jaren ‘90 werd gesloten, verplichtte de RAZOB zich tot de realisatie van Landgoed Gulbergen, een duurzaam recreatief uitloophet gebied. Met de overname door Essent Milieu in juli 2003 ging de verplichting van RAZOB over naar Essent (nu Attero). Omdat de ontwikkeling onvoldoende van de grond kwam, namen de 21 samenwerkende gemeenten in Metropoolregio Eindhoven in december 2020 het volledige eigendom van het gebied terug in handen. Daarmee is de MRE verantwoordelijk voor het beheer, de inrichting en de nazorg over Gulbergen. Zij kwamen, in samenspraak met betrokkenen en belangstellenden, tot een gedragen Ontwikkelvisie voor het gebied.

NAZORG VOOR DE VOORMALIGE STORTPLAATS

De nazorgverplichting is wettelijk vastgelegd en geldt tot het moment dat de nazorg wordt overgedragen aan de provincie Noord-Brabant. Er vinden periodieke controles plaats van bodem, grondwater en stortgas. De kosten voor de nazorg worden gedekt uit een reserve die in het verleden voor dit doel is aangelegd. Nieuwe initiatieven op en rond de voormalige stortplaats moeten altijd passen binnen de veiligheids- en milieukaders. Om de afdeklaag van de berg te beschermen is bijvoorbeeld bouwen met een fundering niet mogelijk. MRE en de provincie bereiden de toekomstige overdracht van de nazorg aan de provincie Noord-Brabant voor, in lijn met de provinciale regeling voor gesloten stortplaatsen. Hiervoor heeft MRE geld ondergebracht in een fonds van de provincie dat rente oplevert.

Scan de QR en lees
meer over Landgoed
Gulberg

‘Herijkt programma biedt perspectief voor alle 21 gemeenten’

Vitale groene leefomgeving: dat is de nieuwe koers voor dit MRE-programma, eerder aangeduid als Vitaal landelijk gebied. Met deze herijking ligt er een nieuwe, stevige basis om verder te werken aan een groene leefomgeving voor alle inwoners van de regio. Fons d'Haens, wethouder in Bladel en voorzitter van het poho Vitale groene leefomgeving, vertelt.

Wat zijn de belangrijkste resultaten binnen dit MRE-programma?

“De belangrijkste ontwikkeling is de herijking van het programma van ‘Landelijk gebied’ naar ‘Vitale groene leefomgeving’. Ik ben heel erg trots op wat er nu ligt, vooral ook omdat we het programma samen hebben gemaakt. Doordat we ook raadsleden nadrukkelijk betrokken hebben, is het echt een programma van de gemeenten geworden.

Er ligt nu een stevig fundament; aangescherpt en geactualiseerd. We hebben deze opgave als het ware ‘opgetild’ naar een breder perspectief voor alle 21 gemeenten, dus niet alleen de landelijke. Met dat nieuwe perspectief kunnen we verder werken aan een groene leefomgeving voor al onze inwoners, als één geheel. Want die kwaliteit is randvoorwaardelijk voor de gebalanceerde groei van onze regio. Dat besef is er nu bij alle 21 gemeenten. We kennen een enorme economische ontwikkeling en in die schaal-sprong is heel veel aandacht voor wonen, werken en bereikbaarheid. Maar parallel daaraan moeten we de groene kwaliteit in de regio behouden en versterken. Van een scheiding tussen stad en land is geen sprake meer. Want ook mensen in de stad moeten vanaf hun voordeur ervaren dat ze in een groene regio wonen. Het is onderdeel van onze brede welvaart.”

Wat is er verder bereikt de afgelopen jaren?

“We hebben de regionale voedselproductieketen onder de aandacht gebracht en ondersteunen zo het ondernemerschap in de groene ruimte. Er zijn veel prachtige voedselproducenten in onze regio. Hun producten willen we direct aanbieden aan onze inwoners. We maakten daarmee een begin door alle gemeenten op te roepen om relatiegeschenken en kerstpakketten samen te stellen met producten uit de regio.

Daarnaast zetten we in op biobased bouwen. Als MRE-gemeenten sloten we een convenant dat de vraag- en aanbodkant rond biobased producten en biobased bouwen dichter bij elkaar brengt. Bijvoorbeeld door meer te gaan inzetten op biobased materialen als stro en vezelhennep. Dat biedt mogelijk een versnelling in de bouw, én nieuwe verdienmodellen voor boeren in de regio. Ook woningbouwcorporaties zijn betrokken, net als de TU/e en Wageningen Universiteit. Die universiteiten werken scenario's uit voor onze regio.

Tot slot blazen we inmiddels een stevig deuntje mee bij NOVEX De Peel. Er is intensief samengewerkt met Rijk, provincie, waterschappen en betrokken regio's aan een nieuw toekomstperspectief voor dit gebied. Het Rijk heeft 300 miljoen voor de Peel beschikbaar gesteld voor natuurdoelen. De enorme transitie die de Peel doormaakt vraagt een bredere en langjarige agenda met alle partners. Wij lobbyen dan ook stevig om ook middelen binnen te halen voor de leefbaarheid en ondernemerschap in de Peel. Ook laten we via lobby aan de bestuurlijke tafels de stem en het belang van de regio horen als het gaat om stikstof, de provinciale koers op landbouw en de toekomst van ons landelijk gebied.” →

‘Een groene leefomgeving is randvoorwaardelijk voor een gebalanceerde ontwikkeling van onze regio.’

Resultaten om trots op te zijn?

“Zeker. Ik ben heel trots. De opgaven binnen dit programma zijn groot en zo belangrijk voor de regio, en nu kunnen we echt perspectief bieden voor het landelijk gebied. Zeker de erkenning voor de rol van de groene omgeving in het daily urban system van onze regio is echt winst en anders dan een aantal jaren geleden. Ook in de actualisatie van het MIRT-onderzoek zit nu nadrukkelijk de groenblauwe component.”

Wat zijn belangrijke onderwerpen voor de nabije toekomst?

“Voor de nabije toekomst draait het om drie dingen: een groenblauw netwerk van toplandschappen, een gezonde leefomgeving voor mens én natuur, en een duurzaam ondernemend landschap. Daarvoor is samenwerking nodig met gemeenten, provincie, waterschappen en ondernemers, plus langjarige inzet en middelen.

We hebben met het herijkte programma een heel stevig fundament neergelegd. Nu komt het neer op de uitvoering. We gaan bijvoorbeeld de uitdaging aan om ervoor te zorgen dat onze agrarische ondernemers hun eigen boterham kunnen blijven verdienen. Niet alleen met de productie van gezond voedsel of biobased materialen, maar ook met het beheer en onderhoud van het landschap. Dat is goed voor de biodiversiteit, de beleving van inwoners en we houden het ondernemerschap in het landelijk gebied ermee in de benen. Die potentie is er, het kan echt. Wij hebben alle kansen om het zélf goed te regelen in deze krachtige regio. Samenwerking is hier vanzelfsprekend, we pakken samen met overheid, bedrijven en onderwijs de hand-schoen op. Zo komen we verder.”

VITALE GROENE LEEFOMGEVING

Belangrijkste resultaten 2023 - 2026

- Sterkere positie voor het landelijk gebied dankzij de koerswijziging naar Vitale groene leefomgeving.
- Versnelling richting duurzame bouw en teelt via het convenant Biobased bouwen.
- Gezamenlijk toekomstperspectief voor NOVEX De Peel.

Specifieke aandachtspunten voor de toekomst

- Ontwikkel landschap en leefomgeving met sterke toplandschappen en groenblauwe netwerken.
- Houd invloed op beleid en besluitvorming om leefkwaliteit en economische vitaliteit te waarborgen.

OP WEG NAAR EEN DUURZAAM ONDERNEMEND LANDSCHAP

Onze regio telt honderden agrarische bedrijven, kenmerkend voor de identiteit van de regio en de agrarische gemeenschappen in ons landelijk gebied. Ze zijn bovendien belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit van de regio en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving. We willen dat deze bedrijven duurzaam kunnen blijven bestaan. Het nieuwe, gezamenlijke toekomstbeeld voor de regio is een beeld waarin ook agrarische bedrijven een plek hebben.

Als MRE stimuleren en ondersteunen we langjarige duurzame verdienmodellen voor deze grondverbonden ondernemers, en dat rollen we de komende jaren verder uit. Denk bijvoorbeeld aan steun en een eerlijk verdienmodel voor ondernemers die biobased bouwmaterialen telen, die bijdragen aan een duurzame voedselproductieketen, duurzame energieproductie of die zich inzetten voor natuurbeheer. Zo behouden we open, groene landschappen, verbetert de bodem-, water- en luchtkwaliteit, kunnen we langjarig inzetten op natuurbeheer én zorgen we voor een duurzaam ondernemend landschap in onze regio.

AAN DE SLAG MET DE REALISATIE VAN EEN GROENBLAUW NETWERK

Groen vanaf de voordeur: dat is de wens die we hebben voor al onze inwoners. Of je nu in de stad woont, of in een meer landelijke gemeente. Daarom gaan we aan de slag met het realiseren van een aaneengesloten regionaal groenblauw netwerk tussen woongebieden en beschermde natuurgebieden. Hiermee versterken we de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de leefomgeving voor onze inwoners, en maken we de leefomgeving gezonder. Als eerste stap brengen we in beeld welke projecten we kunnen versnellen, versterken en verbinden, samen met de 21 gemeenten. Dit levert een werkkaart op die meteen dient als projectenportfolio: een bundeling van uitvoeringsprojecten op het gebied van kwaliteitsverbetering van de groene leefomgeving.

‘De schaalsprong is het verhaal van stad én land, van ons allemaal’

Sjoerd Potters is sinds november 2024 burgemeester van Helmond en lid van het Dagelijks Bestuur van de MRE. Hoe kijkt hij, vanuit zijn gemeente ‘tussen stad en land’ tegen de regio aan? Wat zijn wat hem betreft belangrijke ontwikkelingen én opgaven voor de toekomst?

Hij is inmiddels een ‘trotse Helmonder’, zegt Sjoerd Potters zelf. Geboren in Tilburg en via een wethouders-, Tweede Kamer- en burgemeestersfunctie in de Bilt weer terug in Brabant. Als burgemeester van Helmond en als vicevoorzitter van het DB en AB van de MRE zet hij zich in voor de opgaven waar we als regio voor staan. De verbinding tussen stad en land is voor hem daarin een heel belangrijke schakel.

‘Al onze inwoners moeten optimaal gebruik kunnen maken van beide kanten van onze regio: het stedelijke en landelijke.’

“We staan voor een enorme schaalsprong en de daarbij horende opgaven gelden voor de hele regio. Het lijkt misschien alsof de groei in de twee grote steden zit, en als je naar de absolute aantallen kijkt, is dat op zich ook wel zo. Maar een heel groot deel van onze opgaven betreft ook de middelgrote en kleine gemeenten. Mobiliteitsopgaven, woningbouwopgaven: ze gaan over gemeentegrenzen heen. We moeten elkaar zoveel mogelijk helpen bij de realisatie van de opgaven. Beide perspectieven, stad en land, bestaan naast elkaar en complementeren elkaar.”

SCHAKEL TUSSEN STAD EN LAND

Door haar ligging vervult Helmond een schakelfunctie in de regio. De stad maakt deel uit van zowel subregio Stedelijk gebied als subregio De Peel, en van de MRE. “Het is belangrijk om alle perspectieven naast elkaar te leggen en verbinding te maken. Dat betekent luisteren en in gesprek gaan, en weten wat er waar speelt. Het is bijvoorbeeld duidelijk dat we op voorzieningen-niveau in de hele regio flink moeten groeien. Scholen, goede ziekenhuizen, voldoende brandweerkazernes, goede busverbindingen naar de kernen, groen versterken in het buitengebied, ook woningbouw mogelijk maken voor de kleinere kernen; wat wij doen, doen we voor alle generaties inwoners in de hele regio. Een voorbeeld daarvan is het nieuw te realiseren busstation

Cleanroom bij ROC Ter Aa in Helmond (foto: www.brainporteindhoven.com)

in Eindhoven. Dat is vooral ook voor de dorpen en kleinere gemeenten van belang. De schaalsprong en de daarbij horende kwaliteitssprong die we maken, is het verhaal van ons allemaal. En: al onze inwoners moeten optimaal gebruik kunnen maken van beide kanten van onze regio: het stedelijke en landelijke.”

PERSPECTIEF OP DE TOEKOMST

Een concreet ander voorbeeld van de toekomstgerichtheid en het werken aan het faciliteren van de schaalsprong, is voor Sjoerd de recente opening van de cleanroom bij ROC Ter Aa in Helmond. De eerste cleanroom voor middelbaar beroepsonderwijs in Nederland. “Mbo-studenten leren daar hoe is het om in zo’n cleanroom te werken en welke vaardigheden ze daarvoor nodig hebben. Volgens mij zegt dat alles: we zijn toekomstgericht en we geven jongeren een mooi perspectief op de toekomst in deze regio. Dit hadden wij nooit voor elkaar gekregen als we niet met elkaar aan die schaalsprong hadden gewerkt.”

CHAMPIONS LEAGUE

En nu, wat is er belangrijk voor de komende tijd? “We moeten nu echt naar de uitvoering. De regio heeft vanuit het Rijk miljarden gekregen om de schaalsprong waar te maken en dat is hartstikke mooi, maar we moeten nu wel echt gaan dóen. Want de karavaan kan ook voorbijtrekken als we het niet waarmaken. Het Rijk verwacht van ons resultaten. Niemand kan die alleen bereiken; Eindhoven niet, Helmond niet, de regio niet. We zullen het samen moeten doen.

Realiseer je: in deze regio spelen we inmiddels Champions League. Het gaat -net als in een voetbalteam- om iedereen in de juiste positie zetten en elkaar de bal toespelen als dat nodig is. Die bal moeten we zelf in beweging brengen, dat is onze eigen verantwoordelijkheid. En we mogen onze successen vieren, want die zijn er ook. Daar is hard voor gewerkt. We zijn als Brabanders niet zo van onszelf op de borst kloppen, maar soms mag je dat best wel eens gewoon zeggen. Er heerst hier een sterke ‘can do-mentaliteit’: we kijken altijd naar wat we kunnen doen om vooruit te komen, om de groei te aan te kunnen, om als regio sterker te worden. Vanuit samenwerking en met oog op de toekomst. Waar we op dit moment in Nederland best een pessimistische sfeer en tegenstellingen zien, doen wij het hier echt anders. De regio ziet de toekomst realistisch positief. Ik denk dat heel veel mensen in Nederland snakken naar dat perspectief. Wij kunnen laten zien dat het ook echt kan. Ik vind het super dat we zeggen: waar willen we in 2040 staan, dat we daar hoop in hebben en dat we ervoor gaan. Allemaal samen, als hele regio. Ik denk dat dát het verhaal van de toekomst van Nederland is.”

‘Vanuit een gedragen toekomstbeeld nu vol naar de uitvoering’

Als er één MRE-programma is dat -letterlijk- over gemeentegrenzen heen gaat, dan is dat wel mobiliteit. De afgelopen jaren ontstond er door samenwerking een duidelijk toekomstbeeld op dit thema. Nu komt het aan op de uitvoering van vele mobiliteitsmaatregelen. Mathijs Kuijken, wethouder in Bergeijk en voorzitter van het poho Mobiliteit, licht toe.

Wat zijn de belangrijkste resultaten uit de afgelopen jaren binnen het programma Mobiliteit?

“Ik kijk heel trots terug op wat we allemaal bereikt hebben. De visie en kaders voor de lange termijn staan én worden gedragen door alle 21 gemeenten. En we hebben via de Brainport Deal en het Beethoven convenant sterke betrokkenheid van het Rijk bij de opgaven in onze regio gekregen. Van daaruit kunnen we nu overgaan naar de uitvoering van maatregelen waar de hele regio van gaat profiteren. Het is echt een prestatie die complimenten waard is aan alle gemeenten. Samenwerken vraagt investeren en vertrouwen, en het is ons gelukt om tot elkaar te komen en de handen op elkaar te krijgen voor een gezamenlijke aanpak en visie voor de toekomst van onze regio. Heel belangrijk, want de mobiliteitsopgave móeten we samen vormgeven. Willen we de groei en de schaa sprong in goede banen leiden, dan is een bereikbare regio een randvoorwaarde.”

Wat zijn concrete resultaten van de afgelopen jaren?

“In 2024 stelden we de Regionale Mobiliteitsvisie 2040 vast: ons gezamenlijk toekomstbeeld voor mobiliteit. Dat beeld vormt de basis voor keuzes die bijdragen aan een bereikbare en duurzame regio. De visie is richtinggevend voor de 21 gemeenten binnen de MRE en een belangrijke bouwsteen in de afstemming met het Rijk, de provincie en andere regio’s.

In 2024 is ook de Regionale Bekostigingssystematiek vastgesteld, de manier waarop de MRE-gemeenten regionale projecten onderling willen financieren.

‘Samenwerken vraagt investeren en vertrouwen. Het is ons gelukt om tot elkaar te komen in een gezamenlijke aanpak en mobiliteitsmaatregelen voor de toekomst van onze regio.’

Eind 2025 stelden we het MMMP vast. Daarmee vertalen we de visie naar een concreet, meerjarig en adaptief maatregelenpakket van 140 mobiliteitsmaatregelen voor de hele regio. Een deel van die maatregelen gaan we vóór 2030 al uitvoeren, in de pakketten Korte Termijn Maatregelen 2 (KTM1 en KTM2). We richten ons daarbij op de ontwikkeling van regionale mobiliteitshubs, verbetering van het openbaar vervoer, stimulering van fietsgebruik en het bereiken van een gedragsverandering op het gebied van mobiliteit. Het organiseren van uitvoeringskracht en middelen vanuit alle 21 gemeenten is daarvoor heel belangrijk, want 2030 komt al snel en we hebben samen een gigantische opgave te vervullen.” →

Welke inzichten zijn de afgelopen jaren nog meer duidelijk geworden?

“We hebben een vernieuwde kijk gekregen op mobiliteit. Draaide het onderwerp ‘vroeger’ vooral om ‘asfalt draaien’ en wegen aanleggen, nu gaan we voor een mobiliteitstransitie. Ons programma richt zich op ‘meer mensen uit de auto’, meer gebruikmaken van de fiets, het OV en deelvervoer, en gedragsverandering. Met de aanleg van (snel)fietspaden, beter openbaar vervoer en goede passende mobiliteitshubs krijgen onze inwoners en werknemers meer mogelijkheden om van en naar huis, werk, sport en recreatie te kunnen reizen.”

Wat staat er voor de komende tijd op stapel binnen het programma Mobiliteit?

“Er wacht ons een gigantische klus. Realisatie staat nu centraal. We hebben afspraken gemaakt in het Beethoven convenant, en de waardering en de gelden die we van daaruit hebben gekregen voor de regio, moeten we wel goed en snel een plek geven. We moeten daarom op korte termijn aan de slag met de maatregelen uit KTM1 en KTM2, en verder werken aan onze auto-infrastructuur, parkeerbeleid en verkeersveiligheid, en andere punten uit onze langjarige visie.

We zetten daar als MRE vol op in, bijvoorbeeld met een programmatistische manier van werken en met realisatieteams. En we hebben zeer goede partners aan de provincie, het Rijk en het bedrijfsleven in onze regio. Ook alle gemeenten moeten actief blijven bijdragen aan de uitvoering van de maatregelen, zowel beleidsmatig als financieel. Mijn oproep aan de nieuwe gemeenteraden en coalities straks is dan ook: maak ruimte voor de opgaven rond mobiliteit. Als je de regio, en je eigen gemeente bereikbaar wil houden, dan zul je daar in de begroting en in het realiseren van uitvoeringskracht rekening mee moeten houden.”

MOBILITEIT

Belangrijkste resultaten 2023 - 2026

- Vaststelling van de Regionale Mobiliteitsvisie 2040.
- Vaststelling van het MIRT-onderzoek Verstedelijking & Bereikbaarheid Brainport 2025 met daarin een actualisatie van de gezamenlijke opgaven van Rijk en regio t/m 2040.
- Vaststelling van het MMMP, met daarin een overzicht van de regionale maatregelen t/m 2040.
- De Brainport Deal en Beethoven convenant, met financiële afspraken van Rijk, provincie, bedrijfsleven en gemeenten, ook over mobiliteitsmaatregelen in de gehele regio (KTM1 en KTM2).
- Inzet op bereikbaarheid, mobiliteitshubs en gedragsverandering.

Specifieke aandachtspunten voor de toekomst

- Snelle en effectieve realisatie van de projecten die we hebben afgesproken in de Brainport Deal en het Beethoven convenant.
- Gebruiken van de vastgestelde beleidskaders als leidraad voor de gebiedsgerichte mobiliteitsaanpak en op onderdelen deze kaders nader uitwerken.
- Werken aan de voorbereiding van nieuwe (Rijks)investeringen.

SNELLER VAN A NAAR B: MET DE BUS OVER DE VLUCHTSTROOK

De druk op ons autowegennet vraagt om alternatieven voor onze inwoners. Daarom richten we ons in de Korte Termijn Maatregelen pakketten 1 en 2 (KTM1 en KTM2) onder meer op het verbeteren van het openbaar vervoer, bijvoorbeeld met de Bus-op-vluchtstrook-maatregel (BoV).

Door deze maatregel kunnen bussen bij file gebruik maken van de vluchtstrook. Hiermee proberen we samen met Rijkswaterstaat, Provincie Noord-Brabant en Brainport Bereikbaar het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren. Want meer gebruik van het OV zorgt voor een betere bereikbaarheid van de Brainportregio en ontlast het autowegennet. Ook zorgt het voor een verlaging van de CO2-uitstoot.

De vluchtstrook langs de A67 tussen afslag 30 (Eersel) en afslag 31 (Valkenswaard/Veldhoven) richting Eindhoven is in de zomer van 2025 al geschikt gemaakt voor busvervoer. Het traject heeft nu pechhavens met voldoende verlichting en speciale borden die duidelijk maken dat de bus op de vluchtstrook mag rijden bij file.

Half 2026 wordt BoV ook ingevoerd op delen van de A50 tussen Oss en Eindhoven, en op de A2 tussen Weert en Eindhoven.

EEN SLEUTELROL VOOR DE FIETS

Met de groei van het aantal inwoners in onze regio wordt ook de druk op het verkeer groter. Blijven we reizen zoals we dat nu doen dan lopen onze wegen op termijn vast. Minder autoritten helpen om de regio bereikbaar, gezond en prettig leefbaar te houden.

KTM1 en KTM2 richten zich daarom onder meer op stimulering van fietsgebruik en versterking van de fietsinfra in de regio. De afgelopen jaren hebben gemeenten al veel geïnvesteerd: in betere fietspaden en snelle fietsverbindingen zoals bijvoorbeeld het snelfietspad tussen Bergeijk en Veldhoven. Maar het regionale fietsnetwerk kan nog veiliger en comfortabeler.

De komende jaren bouwen we daarom verder aan een sterk hoofdfietsnetwerk: een samenhangend stelsel van routes dat dorpen en steden rechtstreeks met elkaar verbindt.

In Best zijn we bijvoorbeeld in oktober 2025 gestart met het realiseren van drie nieuwe fietsverbindingen. Twee snelle en veilige fietsverbindingen naar Eindhoven, en een verbinding langs het Wilhelminakanaal, naar Oirschot en Son.

REGIONALE AGENDA 2027-2030

Het gezamenlijke kompas van de 21 gemeenten

De Regionale Agenda 2027-2030 is het gezamenlijke kompas van de 21 MRE-gemeenten voor de komende bestuursperiode. Hierin leggen de gemeenten vast op welke thema's en opgaven zij samen optrekken in de MRE. Het doel, zoals beschreven in onze Gemeenschappelijke Regeling (GR): het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om zo het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren.

VOORTBOUWEN

De nieuwe agenda bouwt voort op de huidige Regionale Agenda 2023-2026, het overdrachtsdocument en bestaande meerjarenafspraken met Rijk en provincie (Brainportdeal, covenant Beethoven). Ook recente ontwikkelingen zoals de herijking van het thema Landelijk Gebied tot Vitale groene leefomgeving en de bovenregionale afspraken worden meegenomen in de eerste conceptversie.

DOEL

- De Regionale Agenda is richtinggevend voor het beleid van de deelnemende gemeenten.
- De agenda vormt de basis voor bestuurlijke afspraken over gezamenlijke opgaven en uitvoering.
- Ook helpt de agenda bij het bovenregionaal positioneren van de MRE richting provincie, Rijk en andere partners.

VAN 21 GEMEENTEN SAMEN

Het proces om te komen tot de nieuwe Regionale Agenda is zorgvuldig en verloopt met actieve betrokkenheid van alle 21 gemeenten. Zo ontstaat er een breed gedragen agenda. Bespreking en besluitvorming gebeurt zoveel mogelijk via bestaande gremia en bijeenkomsten om bestuurlijke drukte te voorkomen.

Proces opstellen Regionale Agenda 2027-2030

De Regionale Agenda komt in vier duidelijke fasen tot stand. Met een zorgvuldig afgestemd tijdpad en betrokkenheid van alle bestuurlijke gremia binnen de MRE.

TIJDLIJN

Q1-2 2026

- Opstellen eerste concept Regionale Agenda op basis van huidige Regionale Agenda, bestaande (meerjaren)afspraken en het overdrachtsdocument.

Q2- Q3 2026

- Concept Regionale Agenda bespreken in poho's van de MRE.
- Afstemming in gezamenlijk poho MRE, colleges B&W van de 21 gemeenten, DB en AB MRE.
- Dialoog over concept Regionale Agenda tijdens Regioconferentie.

Q4 2026

- DB geeft concept Regionale Agenda vrij voor zienswijzen.
- Bespreking in de 21 MRE-gemeenten.

Q1 2027

- Beantwoording zienswijzen, instemming door DB.
- Vaststelling Regionale Agenda door AB.

Over investeren en samenwerken

Als lid van het Dagelijks Bestuur van de MRE houdt Greet Buter zich bezig met bedrijfsvoering, financiën en het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven. Belangrijk, want met alle opgaven die er liggen binnen de MRE, en de versnelling daarop vanuit het Beethoven convenant, is het belangrijk dat we de basis op orde hebben.

Greet Buter vervult haar rollen als burgemeester van Deurne en DB-lid van de MRE met plezier. “Verandering is de enige constante, en in deze regio staan we gezien de schaa sprong voor nogal wat grote veranderingen. Die kunnen we alleen aan als we samenwerken. Niet alleen als 21 gemeenten, maar ook in de Triple Helix-samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven die zo kenmerkend en bijzonder is voor onze regio. Samenwerking loont, letterlijk en figuurlijk.”

De financiering van de MRE en Brainport

Hoe financieren we de MRE en Brainport Development? De 21 gemeenten betalen per inwoner € 16,272 (€ 11,74 MRE en € 4,532 RHCE). Daarvan is € 3,651 bestemd voor Brainport Development. In totaal krijgt de MRE € 13.024.452. van de gemeenten. Naast de standaard inwonerbijdrage leveren de gemeenten Eindhoven, Helmond, Veldhoven en Best een extra bijdrage aan Brainport Development. Samen is dat € 3.044.000. De totale financiering van Brainport Development vanuit de MRE kwam daarmee in 2025 op bijna 6 miljoen euro op jaarbasis.

Greet vertegenwoordigt het DB van de MRE in het stichtingsbestuur van Brainport. “Binnen de stichting werken overheid, onderwijs en bedrijfsleven met elkaar samen om ervoor te zorgen dat we als regio kunnen blijven doorontwikkelen. Die Brainport-samenwerking, op onder meer arbeidsmarktvragestukken en strategieën voor de toekomst, is essentieel voor het laten slagen van (de groei van) onze regio. Nu en in de toekomst. Doordat we al lange tijd ‘triple helix’ met elkaar samenwerken, kennen we elkaar, is er vertrouwen en begrijpen we elkaars taal. Het gaat dan niet alleen om partijen als ASML en de TU/e, maar om een veel grotere groep. Denk aan Summa (die de makers van de toekomst opleidt), Fontys en vele maakbedrijven. Stichting Brainport is belangrijk om in de regio de dingen te kunnen doen die nodig zijn, in samenhang en vanuit de drie perspectieven onderwijs, bedrijfsleven en overheid.”

Brainport Partnerfonds

Het bedrijfsleven pakt echt zijn verantwoordelijkheid in de opgaven waar we voor staan, vertelt Greet. “Dat zie je bijvoorbeeld in het Brainport Partnerfonds. Daarin brengen bedrijven geld bij elkaar om een deel van de investeringen die we als regio moeten doen, te kunnen financieren. Denk aan investeringen in de versnelling van de woningbouw. Dat is heel bijzonder en ontstaan vanuit de gedachte dat je die investeringen niet alleen als 21 gemeenten kan oppakken, maar dat je er iedereen voor nodig hebt.”

Fondsenmanagement

De MRE-organisatie beheert al jaren het Stimuleringsfonds. Recent zijn het Bereikbaarheidsfonds, het Beethoven Woonfonds en de Regio Deal opgericht. Fondsmanagement is daarmee een steeds belangrijker wordende taak voor de MRE. “We zorgen ervoor dat we fondsmanagement op een goede manier borgen, en daarmee ook echt komen tot realisatiekracht. Want daar moeten we de komende tijd op focussen. We hebben onze interne organisatie daarom versterkt, bijvoorbeeld met realisatieteams en programmamanagers. We gaan meer programmatisch werken en ons meer manifesteren in de krachtenvelden met het Rijk en de provincie.”

Samenwerken als sleutel

In de tijd die voor ons ligt, wacht een flinke opgave, benadrukt Greet, waarin samenwerken de sleutel is en blijft. “Samenwerken werkt in onze regio, het bewijs is er als je kijkt naar wat we de afgelopen tijd al allemaal bereikt hebben. Ook het Beethoven convenant kwam voort uit samenwerking. Als je de dingen alleen doet ga je meestal sneller vooruit, maar de vraag is of je dan de eindstreep haalt. Samen krijg je echt dingen voor elkaar.”

Scan de QR en lees meer over planning en control

De komende tijd draait om realiseren dus, en om dingen zichtbaar maken. “We moeten tastbaar maken waar al onze energie en investeringen naartoe gaan. Voor de inwoners, voor het Rijk. We gaan bouwen, mobiliteit verbeteren, maar wel in balans met het versterken van de leefbaarheid en de voorzieningen. Want we bouwen niet alleen huizen, we bouwen gemeenschappen. Daarbij kijken we goed naar welke gemeente waar behoefte aan heeft en hoe dat zich verhoudt tot de regionale strategie. We investeren de komende jaren in onze regio, en dat doen we samen. Daarmee hebben we behoorlijk wat om trots op te zijn.”

ONZE GOVERNANCE OP HOOFDLIJNEN

GEMEENTERADEN

- Kaderstellend en controlerend.

RAADSTAFEL21

- Ambassadeurs en schakelpunt gemeenten.

PORTEFEUILLEHOUDERSOVERLEGGEN (POHO'S)

- Dit is een overleg op 1 thema waar wethouders van de 21 gemeenten aan deelnemen.
- Verantwoordelijk voor de inhoudelijke uitwerking van de vijf hoofdpogaven.
- Bepalen de doelen en activiteiten zoals opgenomen in het werkprogramma.
- Sturend op de realisatie van onze ambities.
- Wethouders bereiden het inhoudelijke beleid en de besluitvorming in de raden voor.
- Voorzitters zijn inhoudelijk adviseur van het Dagelijks Bestuur.

COMMISSIE VAN ADVIES VOOR FINANCIËN

- Ingesteld door het Algemeen Bestuur.
- Geeft adviezen aan het Dagelijks Bestuur over documenten in het kader van de planning- en control-
cyclus, zoals de begroting en de jaarrekening.
- Leden zijn de gemeentelijke portefeuillehouders financiën.

DAGELIJKS BESTUUR

- Faciliteert de samenwerking bestuurlijk.
- Bereidt de regionale agenda en strategie voor en zorgt voor de realisatie hiervan.
- Bestaat uit 4, door het Algemeen Bestuur aangewezen, leden met 5 adviseurs voor de inhoudelijke opgaven (de voorzitters van het poho).

ALGEMEEN BESTUUR

- Stelt het samenwerkingsakkoord, de begroting en het werkprogramma vast.
- Stelt de bestuursrapportages en jaarrekening vast.
- Is bestuurlijk opdrachtgever voor het Dagelijks Bestuur
- 25 leden: 1 vertegenwoordiger van iedere gemeente plus de 4 leden van het Dagelijks Bestuur.

Basis voor de governance is de Gemeenschappelijke Regeling MRE en het Statuut Overlegorganen MRE.

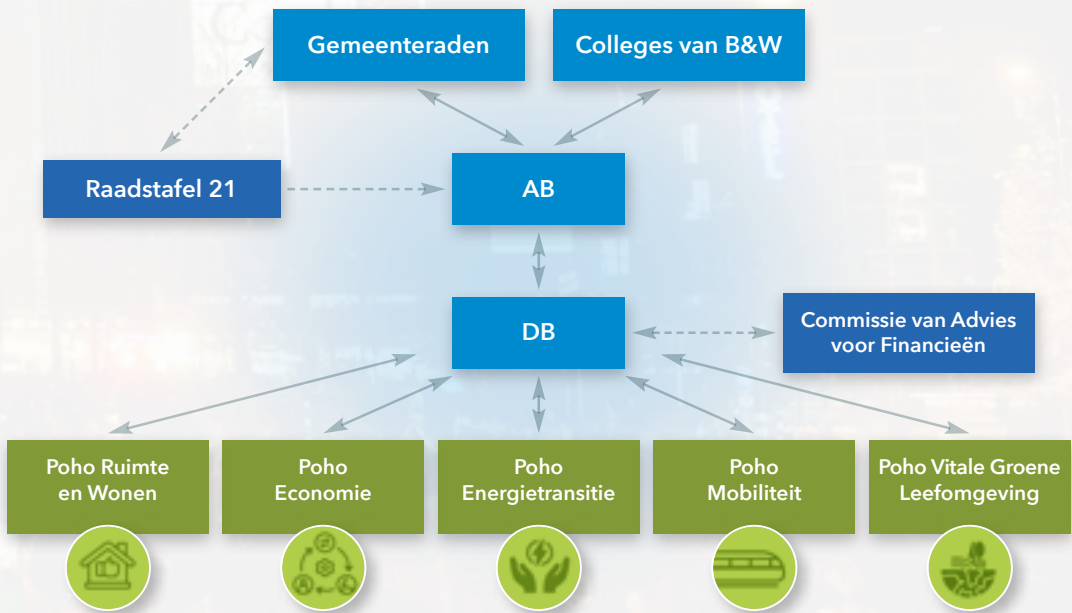
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING MRE

- Instellingsbesluit regionale samenwerking in Metropoolregio Eindhoven.
- Vastgelegd is hoe de 21 deelnemende gemeenten samenwerken (bijv. besluitvorming).
- Deze regeling is vastgesteld door de colleges en raden van de 21 deelnemende gemeenten.

STATUUT OVERLEGORGANEN MRE

- In dit statuut is geregeld hoe de overlegorganen werken, zoals bijvoorbeeld het portefeuillehoudersoverleg en de Raadstafel21
- Het statuut is vastgesteld door het Algemeen Bestuur MRE.

Een uitgebreide beschrijving van de huidige governance is te vinden op:

Ontmoeten en kennisdelen

Samenwerken kan alleen als je elkaar kent, ontmoet en samen kennis deelt. Daarom besteden we binnen de MRE veel aandacht aan het organiseren en houden van bijeenkomsten.

MRE BEGRIPPENLIJST

AB
Algemeen Bestuur MRE: bestuurlijke opdrachtgever. Bestaat uit 25 leden, 1 vertegenwoordiger van iedere gemeente en de 4 leden van het Dagelijks Bestuur.

AO
Ambtelijk overleg: voorbereiding en ondersteuning van poho door ambtenaren van de 21 gemeenten.

BO Brainport
Overleg tussen Rijk en regio over de bredere Brainportagenda tussen Rijk en regio.

BOL / BO Leefomgeving
Bestuurlijk overleg tussen Rijk en regio over de leefomgeving.

BO-MIRT
Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en regio over investeringen in infrastructuur, ruimte en transport.

BrabantStad
Samenwerking van de 7 grootste Brabantse steden (incl. Eindhoven en Helmond).

Brainport
Merknaam voor de regio Eindhoven als top-technologische regio.

Brainport Development
Economische ontwikkelorganisatie van de Brainportregio.

Brainportagenda
Strategische agenda voor economische ontwikkeling in de Brainportregio.

Brainportregio
Merknaam van de regio Zuidoost-Brabant, vanwege het unieke profiel van innovatie, technologie en kennis.

CBS
Centraal Bureau voor de Statistiek.

Daily Urban System
Het gebied waarin mensen zich verplaatsen om te wonen, werken, studeren, sporten, gebruik maken van voorzieningen, enzovoort.

DB
Dagelijks Bestuur MRE. Bestaat uit 4, door het Algemeen Bestuur aangewezen leden en heeft 5 adviseurs voor de inhoudelijke opgaven (poho-voorzitters).

Commissie Financiën
Adviseert DB over begroting en jaarrekening, 21 wethouders financiën.

Energiehub
Locatie waar energie wordt opgewekt, opgeslagen en verdeeld.

GR MRE
Gemeenschappelijke regeling MRE: formele afspraken over samenwerking tussen de 21 gemeenten.

Groen-rood-groen-blauw
Balans tussen natuur, bebouwing en water in ruimtelijke ontwikkeling.

GS
Gedeputeerde Staten van de provincie.

KTM2
Korte Termijn Maatregelenpakket 2: concrete maatregelen voor mobiliteit.

Mainportstatus
Status van regio's met internationale economische betekenis.

MIRT
Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport: investeringsprogramma van Rijk en regio.

MMMP
Meerjarig Multimodaal Mobiliteitspakket: langjarige investeringsagenda voor mobiliteit.

Mobiliteitshub
Knooppunt voor verschillende vervoersmiddelen.

MRE
Metropoolregio Eindhoven: samenwerking van 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.

MRE-organisatie
Ambtelijke organisatie die de samenwerking ondersteunt en uitvoert.

NOVEX
Nationale OmgevingsVisie Executiekraacht, nationaal programma voor ruimtelijke ontwikkeling en samenwerking.

P&C
Planning & Control-cyclus: documenten en momenten voor sturing en verantwoording.

PBL
Planbureau voor de Leefomgeving.

Poho
Portefeuillehoudersoverleg: overleg per thema met 1 wethouder per gemeente. Realisatieteam/ Realisatiebedrijf - Nieuwe tak van de MRE die gemeenten ondersteunt bij de realisatie van projecten.

Regio Deal
Afspraken tussen Rijk en regio over projecten die brede welvaart bevorderen.

Regioconferentie
Halfjaarlijkse bijeenkomst voor raads- en collegeleden, gericht op ontmoeting en kennisdeling.

RES
Regionale Energiestrategie: afspraken over duurzame energie in de regio.

RHCe
Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

RT21
Raadstafel21: regulier overleg van raadsleden, 2 per gemeente, voorafgaand aan vergaderingen van het AB.

Statuut Overlegorganen MRE
Regelt werkwijze van overlegorganen zoals Poho en RT21.

TOVER
Ambtelijk overleg mobiliteit. Versnellingsteam - Team dat (woningbouw)projecten versnelt.

VNG
Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Wgr
Wet gemeenschappelijke regelingen: de wettelijke basis voor samenwerking tussen overheden.

Woo
Wet Open Overheid: regelt toegang tot overheidsinformatie.

Woonst 2.0
Doorontwikkeling van de regionale woonstrategie.

Zuidoost-Brabant
Geografisch gebied van de 21 MRE-gemeenten.

OVERDRACHTSDOCUMENT

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

1. INLEIDING

In maart 2026 wachten ons weer gemeenteraadsverkiezingen. Huidige wethouders en raadsleden nemen afscheid, nieuwe treden aan. Zij nemen niet alleen het stokje over in de afzonderlijke gemeenten, maar ook in onze regio.

Dit overdrachtsdocument van de MRE biedt inzicht in waar we als regio nu staan en welke (strategische) ontwikkelingen we belangrijk vinden. Ook lees je welke resultaten we in de afgelopen bestuursperiode hebben behaald. Daarnaast geven we aandachtspunten mee voor de aankomende bestuursperiode.

Het overdrachtsdocument bevat géén keuzes over de strategische koers voor de volgende bestuursperiode. Die keuzes worden gemaakt richting het vaststellen van de Regionale Agenda 2027–2030, door de bestuurders en raadsleden ná de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026.¹

2. DE MRE: ONTWIKKELINGEN EN RESULTATEN

In de afgelopen bestuursperiode hebben we samen veel bereikt. Tegelijkertijd staat ons als 21 gemeenten in de MRE nog veel te doen. De opgaven in de regio zijn groot. Voor stad én land, en voor het welzijn van al onze inwoners. In de komende bestuursperiode kan worden voortgebouwd op wat we gezamenlijk al hebben bereikt en in de steigers hebben gezet. Met als doel om vanuit de ruimtelijk-economische opgaven waar de MRE aan werkt, de brede welvaart in de regio te versterken. De fysieke schaa sprong is ook een kwaliteitssprong. We streven naar een gebalanceerde groei van onze regio, zeker ook vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt.

2.1 REGIONALE AGENDA ('SAMENWERKINGSAKKOORD') 2023–2026

De MRE werkt aan complexe, met elkaar verweven opgaven in de regio. De afgelopen bestuursperiode is stevig geïnvesteerd in samenwerking en gezamenlijke koersbepaling, met als basis de Regionale agenda 2023-2026. Deze is uitgewerkt in o.a. de Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant (t/m 2040), de Regionale

Mobiliteitsvisie 2040 en de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Ook is bijgedragen aan het Zich Ontwikkellend NOVEX Perspectief de Peel en het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant. Samen met het Rijk wordt vooruitgekeken richting 2050, onder andere via de actualisatie van het MIRT-onderzoek in 2025.

Deze strategieën vormen een integrale benadering van de ruimtelijk-economische ontwikkeling. Met de ambitie om een regio te zijn waarin mensen prettig kunnen wonen in een gezonde, groene leefomgeving en waar iedereen de kans krijgt om mee te doen en bij te dragen aan een sterke, toekomstbestendige economie. De hoofdo pgaven zijn: Ruimte en Wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Landelijk Gebied. Resultaten en aandachtspunten volgen in het volgende hoofdstuk.

2.2 BEETHOVEN

De Brainportregio vraagt om een ruimtelijke schaa sprong voor werken en wonen, cruciaal voor de economische ontwikkeling van de regio en Nederland, de economische veiligheid van Nederland en de strategische autonomie van Europa. In het convenant Beethoven (2024) is afgesproken om ruim 2,5 miljard euro te investeren in infrastructuur, bereikbaarheid, wonen en talent, aanvullend op de ruim 1,6 miljard euro uit de ‘Brainportdeal’ (2022).

De Brainportregio heeft zich ontwikkeld tot een herkenbare speler in het (inter)nationale krachtenveld. De samenwerking met provincie en Rijk is geïntensiveerd via de instrumenten omgevingsdagen, BO-MIRT, BO Leefomgeving en BO Brainport.

De regionale schaa sprong is de rode draad in de resultaten en opgaven van de 21 gemeenten. De aanvullende afspraken vanuit het convenant Beethoven komen boven op de Regionale agenda 2023-2026 en komen verderop uitgebreider aan bod binnen de hoofdo pgaven.

2.3 FONDSMANAGEMENT

Het Stimuleringsfonds van de MRE heeft zich verbreed naar de hoofdo pgaven in de regionale agenda. Het jaarlijkse budget is twee miljoen euro, inclusief uitvoeringskosten van 300.000 euro. Gestart is met het fondsmanagement, hierin zijn het Regionaal Bereikbaarheidsfonds en de RegioDeal tranche 5 en het Beethoven Woonfonds ondergebracht. Hiermee heeft de MRE een forse, aanvullende verantwoordelijkheid gekregen.

2.4 BOVENREGIONALE SAMENWERKING

De groei van de regio is voelbaar binnen én buiten de regio. Het Daily Urban System wordt steeds groter. Daarom is besloten tot nauwere samenwerking met Weert, Meierijstad en Venlo, vastgelegd in drie samenwerkingsagenda’s rond de thema’s wonen, mobiliteit, economie en talent. Gesprekken worden gevoerd met Tilburg, Den Bosch en Vlaanderen.

3. DE HOOFDO PGAVEN VAN DE MRE

Resultaten en opgaven voor de toekomst

In de volgende paragrafen laten we zien wat we samen hebben bereikt en welke opgaven en aandachtspunten we zien voor de komende bestuursperiode binnen de hoofdo pgaven Ruimte en Wonen, Mobiliteit, Energietransitie, Economie en Landelijk gebied en Strategie en Samenwerking en Landgoed Gulbergen.

3.1 RUIMTE EN WONEN

Onze regio groeit snel en maakt een schaa sprong. De vraag naar ruimte voor wonen, werken, mobiliteit, energie en voorzieningen neemt toe, terwijl ook leefkwaliteit en klimaat om aandacht vragen. Omdat ontwikkelingen op verschillende plekken in de regio elkaar beïnvloeden, is een gezamenlijke ruimtelijke koers essentieel. Ruimte is daarbij niet alleen een fysieke randvoorwaarde, maar ook een verbindend thema dat opgaven met elkaar verbindt en richting geeft aan keuzes.

De schaa sprong ontwikkelt zich in hoog tempo, met onder andere uitbreiding van ASML op de RUN en BIC-campus, het convenant Beethoven en de actualisatie van het MIRT-onderzoek. Tegelijkertijd vragen nieuwe opgaven zoals netcongestie, wateropgave, voorzieningen, brede welvaart en defensie om een actuele, dynamische ontwikkelstrategie, die een kompas vormt voor in de regio en richting partners zoals het Rijk en de provincie.

De woningbouwopgave in onze regio is urgent; tienduizenden extra woningen, verspreid over stedelijke en landelijke gebieden. Woningbouw raakt aan de opgaven mobiliteit, energie, werklocaties, voorzieningen, natuur en leefomgeving. Versnelling is noodzakelijk, maar moet duurzaam en toekomstbestendig zijn, met oog voor de langjarige behoefte en de verschillende doelgroepen.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

De ruimtelijke afstemming tussen opgaven en tussen portefeuillehoudersoverleggen wordt steeds belangrijker. In dat opzicht kan het portefeuillehoudersoverleg Ruimte en Wonen helpen om integrale keuzes te maken en de balans te bewaken tussen groei en leefkwaliteit (als bijdrage aan brede welvaart).

De schaa sprong leidt tot een toenemende ruimte vraag op alle fronten. Dit vraagt om:

- Doorontwikkeling van de Regionale Ontwikkelstrategie tot een inhoudelijk breder, dynamisch en actueel kompas voor de regio. De resultaten van het geactualiseerde MIRT-onderzoek worden daarbij betrokken, omdat ze vragen om verdere uitwerking.
- Uit oogpunt van brede welvaart de balans tussen de opgaven en leefkwaliteit als leidend principe blijven hanteren, maar ook concreet maken.
- Versterking van de afstemming tussen (ruimtelijke) opgaven en tussen portefeuillehoudersoverleggen.
- Kwaliteit en brede welvaart als leidende principes te hanteren.
- Een duidelijke positionering van het thema ruimte als:
 - Zowel verbindend als overkoepelend platform tussen de MRE-thema’s en opgaven.
 - Strategisch en coördinerend kader voor integrale besluitvorming.

Versnelling van woningbouw vraagt om meer dan alleen planvorming: het vereist regie, samenwerking en het stroomlijnen van de hele keten – van vergunningverlening tot infrastructuur en betrokkenheid van marktpartijen. De woningbouwopgave is complex; een gemiddeld project duurt zo’n zeven jaar van initiatief tot oplevering. Alleen door gezamenlijk knelpunten weg te nemen, kunnen we echt tempo maken. Daarom is het van belang om:

- De regie op de woningbouw te versterken.
- Gemeentelijke capaciteit en middelen beschikbaar te houden.
- De samenwerking op wonen verder te ontwikkelen, om te zorgen voor een woningbouwversnelling die ook duurzaam en toekomstbestendig is.
- Actief op te trekken richting het Rijk en andere partners om de belangen van de regio krachtig te blijven vertegenwoordigen.

3.2 MOBILITEIT

De groei van de regio en de ambitie om brede welvaart te realiseren vragen om een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Dat systeem moet bijdragen aan bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in zowel stedelijke als landelijke gebieden. De Regionale Mobiliteitsvisie vormt hiervoor het gezamenlijke kompas van de 21 MRE-gemeenten en is richtinggevend in de afstemming met het Rijk, de provincie en andere regio’s. Via programma’s als het Meerjarig Multimodaal Mobiliteitsprogramma (MMMP), de Multimodale Mobiliteitsagenda (MMA) en de actualisatie van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT)-onderzoek werken we aan één samenhangend mobiliteitssysteem.

Het MMMP vertaalt de visie naar een adaptief maatregelenpakket. De eerste uitvoeringsfase, het pakket *Korte Termijn Maatregelen (KTM2)* richt zich op Brainporthubs en overige mobiliteitshubs, publieke mobiliteit, fietsgebruik en gedrags-

verandering. Deze maatregelen dragen direct bij aan brede welvaart door betere bereikbaarheid, minder uitstoot en een gezondere leefomgeving. In dat kader wordt ook stevig ingezet op (hoogwaardig) openbaar vervoer.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

De druk op het mobiliteitssysteem neemt toe, terwijl de ruimte in de regio schaars is. Dit vraagt om slimme, duurzame en adaptieve oplossingen. Mobiliteit moet integraal worden benaderd, in samenhang met woningbouw, economische ontwikkeling en de inrichting van de leefomgeving.

Daarom is het volgende van belang:

- Beleidsmatige kaders (*Regionale Mobiliteitsvisie*, het *MMMP*, de *MMA* en het geactualiseerde *MIRT-onderzoek*) als uitgangspunten te nemen voor de regionale mobiliteitsaanpak.
- Mobiliteit te beschouwen als sleutelopgave binnen de bredere ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkeling van de regio. Naast de thema's die in KTM2 zijn genoemd moet ook gedacht worden aan maatregelen op het gebied van:
 - Auto-infrastructuur: verbetering van doorstroming en bereikbaarheid, met aandacht voor de cruciale rol van de auto in landelijke gebieden.
 - Parkeerbeleid: afstemming en aanscherping van parkeerbeleid.
 - Verkeersveiligheid: maatregelen ter verbetering van de veiligheid op de weg.
- Prioriteiten te blijven stellen in de uitvoering. Het KTM2 pakket bestaat uit projecten die op de korte termijn gerealiseerd moeten gaan worden. Daarnaast bestaan nog andere initiatieven en programma's die snel moeten worden opgepakt.
- Gemeenten moeten actief bij blijven dragen aan de uitvoering van maatregelen, zowel beleidsmatig als financieel, op basis van een vastgestelde verdeelsleutel.
- De regio moet blijvend investeren in samenwerking tussen gemeenten en met publieke en private partners, gericht op uitvoering, kennisdeling en monitoring.
- Versterking van het strategisch vermogen van de organisatie(s) is noodzakelijk om deze opgave te realiseren, zeker op het moment dat we opgaven op het gebied van mobiliteit willen vervlechten met de opgave van andere thema's (wonen, energie etc.).
- Gemeenten moeten tijdig financiële ruimte reserveren voor KTM2. Het AB van de MRE zal begin juli 2026 de raden van de 21 gemeenten vragen om de bijdragen voor het Korte Termijn Maatregelenpakket (KTM2) op te nemen in de meerjarenbegrotingen 2027-2030. Het DB informeert de huidige raden hierover in januari/februari 2026. Zorg voor een goede overdracht naar nieuwe bestuurders en raden.

3.3 ENERGIETRANSITIE

De energietransitie is een essentiële randvoorwaarde voor vrijwel alle opgaven in Zuidoost-Brabant. Van woningbouw en mobiliteit tot economische ontwikkeling en klimaatadaptatie. Zonder een

toekomstbestendig energiesysteem kunnen we onze ambities niet waarmaken. De regio heeft zich uitgesproken om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te willen zijn, met als tussenstap een CO₂-reductie van minimaal 55% in 2030. Dit doen we niet alleen vanuit duurzaamheid, maar ook vanuit het belang van leveringszekerheid, betaalbaarheid en rechtvaardigheid. De Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 vormt de basis voor onze gezamenlijke inzet op duurzame opwek, energiebesparing, verduurzaming van de gebouwde omgeving en energie-infrastructuur. Daarbij werken wij intensief samen met gemeenten, provincie, netbeheerders, Brainport Development, energie-coöperaties en andere partners.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

De groei van de regio leidt tot een toenemende energievraag, terwijl het netwerk al zwaar belast is. Dit vraagt om slimme, duurzame en adaptieve oplossingen. Energie moet integraal worden benaderd, in samenhang met ruimtelijke en economische ontwikkelingen. We gaan hier ook steeds meer van zien in onze leefomgeving.

Belangrijke thema's zijn:

- Energiebesparing in de gebouwde omgeving: enerzijds netbewust bouwen en anderzijds verduurzaming van woningen, maatschappelijk vastgoed en bedrijventerreinen, met ondersteuning van lokale energie-initiatieven. Daarbij ook aandacht voor de aanpak van energiearmoede bij lagere inkomens.
- Duurzame warmte: transitie naar collectieve warmtesystemen met lokale bronnen zoals geothermie, aquathermie en groen gas.
- Grootchalige opwek van zon en wind: nieuwe afspraken in RES 2.0 voor de periode na 2030, met aandacht voor lokaal eigendom en innovatieve locaties zoals snelwegen en defensie-terreinen. Dit kan ook ruimte bieden voor (collectieve) slimme oplossingen voor netcongestie.
- Samenhangend energiesysteem: Tijdige realisatie van elektriciteitsinfrastructuur, opschaling van slimme oplossingen zoals energiehubs en verdere ontwikkeling van een waterstof-netwerk.

Hierbij is het van belang om:

- De samenwerking met partners te blijven versterken.
- Energie integraal te benaderen in ruimtelijke en economische keuzes.
- Lokaal eigenaarschap en initiatieven te stimuleren.
- Te streven naar een eerlijke verdeling van lusten en lasten.
- Te blijven investeren in kennis, capaciteit en uitvoeringskracht.

3.4 ECONOMIE

De economische kracht van de regio is stevig verankerd in de regionale Brainport agenda. De regio kent een uniek innovatie-ecosysteem waarin bedrijven, kennisinstellingen en overheden

samenwerken aan technologische en maatschappelijke vooruitgang. Om deze positie te behouden en te versterken, is een nauwe wederkerige verbinding nodig tussen lokale economische agenda's en de regionale koers.

De strategische positie van de MRE-gemeenten binnen de Brainportagenda is de afgelopen jaren versterkt. Gemeenten leveren via het portefeuillehoudersoverleg Economie structureel input op het jaarprogramma en de strategische agenda van Brainport. Ook is vanuit de gemeenten stevig gewerkt aan brede versterking van het vestigingsklimaat, door de hernieuwde inzet op werklocaties, het uitbreiden van onze voorzieningen en het stuwen van innovatie en ontwikkeling.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

Om het innovatie-ecosysteem van in onze regio verder te versterken, is een integrale benadering nodig. Economische opgaven raken aan andere domeinen zoals ruimte, wonen en energie. Het portefeuillehoudersoverleg Economie speelt hierin een sleutelrol als platform voor afstemming en gezamenlijke koersbepaling. De economische groei zet door, en daarmee ook de druk op ruimte, infrastructuur, werklocaties en voorzieningen. Het is van belang om:

- De strategische verbinding tussen gemeenten en de Brainport-agenda verder te versterken, met actieve wederzijdse betrokkenheid en participatie in de uitvoering hiervan.
- De Uitvoeringsagenda Werklocaties verder uit te rollen, met aandacht voor adaptieve programmering, versnelling van uitgifte, intensivering van bestaande locaties en een heldere aansturingsstructuur.
- Werklocaties strategisch te positioneren in het nieuwe samenwerkingsakkoord en hoofdpogave Economie als belangrijke aanjager voor de doorontwikkeling Mainportstatus.
- Het Stimuleringsfonds te benutten als instrument voor innovatie binnen alle MRE-opgaven, met actieve betrokkenheid van gemeenten en versterkte monitoring.
- De Regio Deal uit te voeren en de voortgang en resultaten te monitoren.
- De regionale voorzieningenstrategie verder te ontwikkelen, met aandacht voor programmering, bekostiging en samenwerking met buurgemeenten.

Daarbij is het cruciaal om:

- Gemeenten actief te laten participeren in de Brainportagenda en lokale economische agenda's hierop af te stemmen.
- Ruimte en capaciteit vrij te maken voor werklocaties en voorzieningen binnen gebiedsontwikkelingen.
- Voor andere opgaven economie breed aan de voorkant eveneens capaciteit te ramen om uitvoeringskracht te borgen.
- De samenwerking met partners op regionaal, provinciaal en landelijk niveau voort te zetten en te verdiepen.

3.5 LANDELIJK GEBIED

In onze regio staan we voor de opgave om de kwaliteit van de leefomgeving gelijke tred te laten houden met de economische groei. Een aantrekkelijke, gezonde en toekomstbestendige groene leefomgeving is daarbij essentieel maar uitdagend, gelet op de ruimteclaims voor andere functies. Het vraagt een scherpe focus op balans.

Vanuit het perspectief van de schaa sprong is het thema Vitaal Landelijk Gebied herijkt. Dit heeft geleid tot een doorontwikkeling van dit thema naar het programma Vitale Groene Leefomgeving met drie pijlers: Aantrekkelijk woon- en leefklimaat, Gezond voor mens en natuur en Duurzaam ondernemend landschap. We doen dit vanuit het perspectief van het landelijk gebied in verbinding met de bebouwde omgeving. De uitvoeringsagenda voor het programma Vitale Groene Leefomgeving is in de maak.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

De sterke groei van 'rode' functies in de regio vraagt om krachtige inzet op het behoud en versterking van de kwaliteit van de groene leefomgeving. Het organiseren van uitvoeringskracht is de rode draad voor de komende periode. Het is hiervoor van belang om de Uitvoeringsagenda Vitale Groene Leefomgeving verder uit te rollen en de doelen om te zetten in acties, door:

- Inzet op de realisatie van een robuust aaneengesloten groen-blauw netwerk.
- Hiervoor financieringsmogelijkheden te ontwikkelen, zoals een landschapsfonds.
- De acties die voortvloeien uit het convenant Biobased Bouwen en Telen aan de ontwikkel- en bouwkant tot uitvoering te laten komen.
- De regionale voedselstrategie verder uitwerken: gezond voedsel voor iedereen uit de korte keten en gezonde verdienmodellen voor de boer.
- Een concreet kader voor gemeenten te ontwikkelen voor een gebalanceerde ontwikkeling van groen in relatie tot de ontwikkeling van 'rode' functies.
- Bij deelname aan NOVEX De Peel te sturen op uitvoering van projecten.
- Te zorgen voor kennisdeling en inspiratie voor en tussen de 21 gemeenten.

De gemeenten zijn hierbij aan zet om:

- Actieve inzet te leveren op bovenstaande.
- Omgevingsvisies en -plannen op te stellen, met visie op gebiedsontwikkelingen.
- Een zorgvuldige afweging te maken bij ontwikkelingen tussen groen en 'rode' functies, ook op hogere schaalniveaus.
- De focus te leggen op agrarisch ondernemers die willen ontwikkelen en ruimte te bieden aan de transitie naar duurzame verdienmodellen.

3.6 RESULTATEN HOOFDOPGAVEN UIT DE AFGELOPEN BESTUURSPERIODE

Ruimte	Wonen	Mobiliteit	Energietransitie	Economie	Landelijk gebied
Regionale Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant vastgesteld in 2023 door gemeenten, waterschappen en provincie. Deze is richtinggevend voor wonen, werken en mobiliteit.	Convenant Beethoven (2024): versnelling van 17.000 woningen + 2.280 studenteneenheden. Met een gezamenlijke investering van €245 miljoen door Rijk, gemeenten en marktpartijen.	Regionale Mobiliteitsvisie 2040 vastgesteld als basis voor duurzame en bereikbare regio.	Versnelde uitbreiding elektriciteitsnet, o.a. nieuw hoogspanningsstation in Wijchen opgenomen in investeringsplan Tennet.	Gezamenlijke visie, strategie en uitvoeringsagenda werklocaties vastgesteld, incl. prioritaire opgaven zoals uitgifteprotocol en logistieklocaties.	Convenant Biobased bouwen en telen gesloten door 19 gemeenten, met actieplan en successenkaart.
Regionale ontwikkelstrategie vormt bouwsteen in gesprekken met Rijk, provincie en andere regio's (o.a. Ruimtelijk Voorstel, NOVEX, Rijksmiddelen).	De Woondeal Zuidoost-Brabant (2023) is in 2025 geactualiseerd.	Afstemming met Rijk, provincie en regio's via MIRT, MMMP en MMA voor één mobiliteitsstelsel.	Uniforme vergunningprocedures voor snellere realisatie van energievoorzieningen.	Regio Deal tranche 5 toegekend: €20 miljoen voor publieke voorzieningen, met regionale cofinanciering.	Start regionale voedselstrategie en activering van partners.
MIRT-onderzoek geactualiseerd in 2025 als onderdeel van convenant Beethoven. Geresulteerd in nieuwe afspraken met het Rijk in BO MIRT over doorontwikkeling van de regio.	Ter ondersteuning van de samenwerking is een speciaal loket en ondersteuningsteam, versnellings-team Wonen (4 trajecten) en realisatieteam met private middelen opgezet.	MMMP vastgesteld: vertaalt visie naar concreet, adaptief maatregelenpakket.	29,3% van RES-bod gerealiseerd; ambitie van 2 TWh vóór 2030 niet haalbaar zonder ingrepen.	Verkenning voorzieningenniveau uitgevoerd in kader van convenant Beethoven, incl. nulmeting en quickscan bekostiging.	Ontwikkelperspectief, uitvoeringsagenda en subsidie voor NOVEX de Peel; MRE actief in governance.
	Beleidsafspraken over o.a. studentenhuysvesting, biobased bouwen, zorgwonen, Woonst 2.0 zijn als ondersteunende instrumenten opgezet.		Ontwikkeling energie-hubs op bedrijven-terreinen, incl. landelijke pilot op Kempisch Bedrijven Park.	Stimuleringsfonds geactualiseerd, gericht op innovatie en aansluiting bij hoofdpijnen uit het Samenwerkingsakkoord.	Investering in kennisdeling via bestuurlijke tafels, werkgroepen, kennissessies en leer-gang Buitenkansen.
	De woningbouwmonitor die publiek toegankelijk is.		Verkenning collectieve warmte-oplossingen.		Doorontwikkeling naar programma Vitale Groene Leefomgeving.
			Ondersteuning lokale energiecoöperaties.		Verkenning 'Groen groeit mee met rood' als eerste stap naar borging van groen in gebiedsontwikkeling.
			Voorbereiding regionaal waterstofnetwerk met Eindhoven, Helmond en Brainport Development.		

3.7 REGIONALE SAMENWERKING MET DE SUBREGIO'S

Door de snelle regionale ontwikkeling hebben gemeenten veel extra verantwoordelijkheid gekregen en moeten ze zich in een snel tempo aanpassen. Het convenant Beethoven heeft de rol en het belang van de MRE-samenwerking in korte tijd flink veranderd, omdat de opgaven niet meer op lokale schaal opgelost kunnen worden.

Dit heeft ook gevolgen voor de samenwerking met de subregio's Stedelijk Gebied Eindhoven, De Peel, de Kempen en de A2-gemeenten. Hierover zijn nieuwe afspraken gemaakt. De MRE neemt de regie op de afspraken met het Rijk, de Provincie en andere partners in afstemming met de subregio's. Bovendien wordt de uitvoeringskracht van de MRE en de 21 gemeenten ook met de twee centrumsteden en de subregio's afgestemd binnen de Regietafel uitvoeringskracht.

Resultaten uit de afgelopen bestuursperiode

Binnen de MRE is stevig geïnvesteerd in communicatie, kennisdeling en bestuurlijke betrokkenheid, met brede welvaart als leidend perspectief. Dit heeft geleid tot onder andere:

- Verbeterde informatievoorziening, onder meer via openbare verslagen van de portefeuillehoudersoverleggen, nieuwsbrieven, digitale terugkoppelingen en informatiebrieven.
- Versterkte bestuurlijke betrokkenheid, onder andere door de adviesrol van de Raadstafel21 richting het Algemeen Bestuur (AB) en de deelname van de RT21-voorzitter aan AB-vergaderingen.
- Actieve communicatie en ontmoeting, via de Regioconferenties, bijdragen aan het VNG-congres, terugkoppelingen en inzet van diverse communicatiekanalen.
- Eerste stap gezet met sociaal-maatschappelijke invulling van brede welvaart, onder andere via de verkenning van voorzieningen en afspraken binnen de Regio Deal tranche 5.
- Landelijke positionering op brede welvaart, via samenwerking met CBS, PBL (Planbureau voor de Leefomgeving), Pon & Telos (Tilburg University) en de Provincie Noord-Brabant in de casus 'schaalsprong'.
- Bovenregionale samenwerkingsafspraken met Weert, Meierijstad en Venlo, plus lopende trajecten met Tilburg, Den Bosch en Vlaanderen.
- Sterke positionering en lobby vanuit MRE in het (coördinatieoverleg) BO Brainport, BOL, BO MIRT en andere Rijk-regio overleggen.

Aandachtspunten voor de toekomstige bestuursperiode

De samenwerking in MRE-verband is een samenwerking van, met, voor en door 21 gemeenten. Daarom is het belangrijk om:

- Nieuwe colleges en raden snel in te werken op de regionale opgaven.
- De basis op orde te houden en te blijven investeren in efficiënte processen en overlegstructuren. Waarbij ook scherp gekeken wordt naar het organiseren van bijeenkomsten en overleggen om (bestuurlijke) drukte zoveel mogelijk te beperken.
- Afspraken over bovenregionale samenwerking te verankeren in de Regionale Agenda 2027–2030.
- Nog meer aandacht voor het belang van een goed gepositioneerde, regionale lobbyinzet vanuit de MRE, haar gemeenten en belangrijke partners (zoals Brainport Development) richting bovenregionale partners, waaronder provincie, Rijk en EU.
- Structureel te blijven werken aan toegankelijke en tijdige informatievoorziening. Met aandacht voor kennisdeling en inspiratie voor en tussen de 21 gemeenten.
- Meer aandacht te geven aan de maatschappelijke impact van ruimtelijke keuzes, door brede welvaart concreet te maken in programma's en te benutten als toetssteen én kompas.
- Ruimtelijke opgaven integraal en gebiedsgericht te benaderen, in samenhang met leefkwaliteit en voorzieningen. De wens om meer integraal te werken komt bij meerdere opgaves terug. Het is van belang om te kijken hoe dit goed gefaciliteerd en ingericht kan worden.

3.8 LANDGOED GULBERGEN

Landgoed Gulbergen (ca. 325 ha), gelegen tussen Eindhoven en Helmond op het grondgebied van Nuenen en Geldrop-Mierlo, kent een lange geschiedenis van ruim 25 jaar waarin twee centrale opgaven steeds terugkeerden:

1. Het sluiten van de stortplaats en overdracht van de nazorg aan de provincie.
2. De ontwikkeling van Gulbergen tot een (boven)regionaal park met recreatieve en landschappelijke waarde.

Resultaten uit de afgelopen bestuursperiode

- Nazorg stortplaats: In 2025 is een Nazorgplan opgesteld en voorgelegd aan de provincie, in overeenstemming met de Wet Milieubeheer. De financiële bijdrage voor eeuwigdurende nazorg is ondergebracht in het provinciaal nazorgfonds.
- Ontwikkeling tot regionaal park, nadat de erfpacht met Attero op 16 december 2020 was beëindigd:
 - Een projectteam is ingericht en heeft, na een participatietraject, een Ontwikkelvisie opgesteld.
 - Op 28 februari 2024 is deze Ontwikkelvisie vastgesteld door de MRE.
 - Op dezelfde datum is een nieuwe erfpacht gevestigd met Libéma, als potentiële ontwikkelpartner.

Aandachtspunten voor de toekomstige bestuursperiode

De komende bestuursperiode staat in het teken van:

1. De volledige vervreemding van het gebied, binnen de kaders van de Omgevingsvisie. Cruciaal daarbij is dat:
 - a. Ontwikkelingen passen binnen de ruimtelijke en beleidsmatige kaders.
 - b. De financiële afwikkeling budgettair neutraal verloopt voor betrokken gemeenten.
2. De overdracht van de nazorg aan de provincie op basis van het Nazorgplan 2025. Vaststelling en eventuele aanvulling van het doelvermogen.”

3.9 RAADSTAFEL21: VERSTERKTE SAMENWERKING

De samenwerking tussen gemeenten en de regio is de afgelopen jaren versterkt. Binnen deze ontwikkeling speelt de Raadstafel21 een verbindende rol. Gemeenteraadsleden zijn via dit platform beter geïnformeerd over regionale besluitvorming en beleidsvorming. De Raadstafel21 adviseert het Algemeen Bestuur en levert een waardevolle bijdrage aan de voorbereiding van de Regioconferenties. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het versterken van de regionale samenwerking.

Resultaten uit de afgelopen raadsperiode

De Raadstafel21 is uitgegroeid tot een stevig platform met een duidelijke positie binnen de regionale governance. Belangrijke resultaten:

- Versterkte samenwerking tussen gemeenteraden en de regio.
- Formele adviesrol richting het Algemeen Bestuur, de voorzitter van Raadstafel21 sluit aan als adviseur.
- Actieve bijdrage aan de voorbereiding en inhoudelijke vormgeving van de Regioconferentie.
- Werkbezoek georganiseerd (o.a. naar Automotive Campus en ASML) voor raadsleden om de betrokkenheid te vergroten.
- Meer aandacht in gemeenteraden voor regionale opgaven door grotere betrokkenheid in het (besluitvormings)proces.
- Publicatie van Poho verslagen op de MRE-website, waarmee gerichte terugkoppeling gevraagd kan worden van de betrokken wethouder.
- Delen van ervaringen over behandeling van regionale opgaven en processen binnen gemeenten.
- Nauwere betrokkenheid van griffiers bij de voorbereiding van Raadstafel21 en regionale processen.
- Voorzitters van de poho’s informeren de Raadstafel21 over de ontwikkelingen binnen hun programma. Dit zorgt voor meer binding met de praktijk.
- De nieuwe voorzitter van de MRE heeft, mede dankzij promotie door leden van de Raadstafel21 in hun eigen gemeente, regionale samenwerking onder de aandacht gebracht.

- Duidelijke positionering van de Raadstafel21 als verbindend en adviserend orgaan, zonder politiek-inhoudelijke rol.
- Daarnaast zijn er waardevolle leerpunten opgedaan, zoals het belang van tijdige informatievoorziening, inplannen van ruimte voor dialoog, en het betrekken van ervaren raadsleden bij regionale opgaves.

Aandachtspunten voor de komende bestuursperiode

De veranderende context van regionale samenwerking vraagt om een actieve rol van volksvertegenwoordigers. De komende jaren liggen er kansen én uitdagingen om de rol van de Raadstafel21 verder te versterken. Belangrijke aandachtspunten zijn:

1. Versterk de dialoog en betrokkenheid

- Stimuleer inhoudelijke dialoog tussen raadsleden en bestuurders over regionale opgaven. Voorkom eenzijdige zending; geef ruimte voor gesprek.
- Investeer in informele ontmoetingen en ruimte voor uitwisseling van ervaringen, zodat we van elkaar kunnen leren.
- Start de nieuwe Raadstafel21 met een inwerkbijeenkomst, inclusief reflectie op de rol en werkwijze van leden en geef uitleg over hoe de MRE werkt.
- Laat voorzitters van poho’s bij RT21 ook de speerpunten en actuele opgaves toelichten. Laat in presentaties zowel kansen (‘zoet’) als knelpunten (‘zuur’) zien, zodat raadsleden een integraal beeld krijgen van regionale opgaven.

2. Versterk de ambassadeursrol van raadsleden

- Breng regionale opgaves actief onder de aandacht in de eigen gemeenteraad.
- Betrek alle partijen in de gemeenteraad bij het regionale proces.
- Zorg voor actieve en vaste vertegenwoordiging van regionaal betrokken raadsleden uit elke gemeente.
- Zoek een goede balans tussen nieuwe en ervaren leden; overweeg een buddy-systeem voor kennisoverdracht.
- Stimuleer inhoudelijke voorbereiding en lokale kennisdeling binnen gemeenteraden.
- Investeer in de ambassadeursrol van leden om de betrokkenheid en invloed van gemeenteraden op regionale opgaven te vergroten. Deel inspirerende voorbeelden van hoe Raadstafel21-leden deze rol lokaal invullen.

3. Veranker de adviesrol in regionale besluitvorming

- Gebruik de adviesrol richting het Algemeen Bestuur om gemeenteraden goed te betrekken.
- Veranker de rol van Raadstafel21 in besluitvormingsprocessen en agendering.
- Houd het onderscheid tussen procesadvies en inhoudelijke besluitvorming helder.

4. Investeer in de regioconferentie

- Gebruik de regioconferentie als platform voor ontmoeting, dialoog en input.
- Organiseer ook deelsessies vanuit Raadstafel21.
- Verken de mogelijkheid om raadsleden uit gemeenten waarmee wordt samengewerkt zoals Weert, Meierijstad en Venlo jaarlijks uit te nodigen voor de regioconferentie, bijvoorbeeld vanaf de tweede helft van 2026.
- Zet in op continuïteit én vernieuwing van de conferentie.

5. Verbeter communicatie en informatievoorziening

- Zet in op het publiceren van de agenda’s, net zoals de verslagen van Raadstafel21 en poho’s, tijdig en toegankelijk. Hiermee kunnen raadsleden zich beter voorbereiden en gericht vragen stellen aan de verantwoordelijk wethouder.
- Zorg voor goede terugkoppeling van regioconferenties en besluitvorming.
- Maak dwarsverbanden tussen opgaves zichtbaar. Ook in de presentaties die gegeven worden aan de Raadstafel21.
- Zorg voor ondersteuning vanuit de griffie voor leden van Raadstafel21.
- Zorg ervoor dat het overdrachtsdocument en de Raadstafel21 opgenomen worden in het inwerkprogramma voor nieuwe raadsleden die door de griffie wordt opgesteld.

6. Stimuleer samenwerking en kennisuitwisseling

- Organiseer werkbezoeken en themasessies om betrokkenheid te vergroten.
- Zoek samenwerking bij het opstellen en indienen van zienswijzen.
- Creëer ruimte om van elkaar te leren hoe regionale opgaven lokaal worden aangepakt.
- Focus de agenda van de Raadstafel21 op continuïteit van de meerjarige afspraken, als fundament voor stabiele regionale samenwerking.
- Stimuleer informele ontmoetingen binnen de Raadstafel21; elkaar beter kennen leidt tot meer uitwisseling en wederzijds leren.
- Zet indien nodig de voorzitter van de MRE in om regionale samenwerking lokaal te versterken.

4. BREDERE REGIONALE ONTWIKKELINGEN EN AANDACHTSPUNTEN

Zoals in de vorige hoofdstukken is omschreven staat de MRE voor stevige opgaven in een complexe context. Naast onze eigen regionale ambities spelen externe factoren een grote rol, zoals stikstof, water, politieke onzekerheid en ruimteclaims van o.a. defensie. Ook geopolitieke spanningen en internationaal handelsbeleid kunnen invloed hebben op de groei en het vestigingsklimaat van onze regio.

We lichten enkele aandachtspunten uit die nauw verbonden zijn met de regionale opgaven van de MRE, daarin een integrale rol spelen of vanuit regionaal perspectief steeds belangrijker worden – ongeacht de formele verantwoordelijkheid van de MRE.

4.1 FOCUS OP REALISATIE

De opgaven waarvoor de regio aan de lat staat zijn groot. De opgaven zijn groot en urgent. Investerings van Rijk, provincie, regio en bedrijfsleven moeten snel worden vertaald naar concrete resultaten, zoals woningbouw en bereikbaarheid. Voor individuele gemeenten – zeker voor de kleinere gemeenten – zijn grote projecten en gebiedsontwikkelingen een enorme klus, waarvoor vaak de capaciteit en expertise ontbreekt. De ontwikkeling en uitrol van de publiek-private MRE-realisatieteam kan hiervoor een uitkomst zijn.

4.2 BREDE WELVAART EN SOCIAALMAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

Brede welvaart is het leidend perspectief binnen de MRE-samenwerking, die primair gericht is op ruimtelijk-economische opgaven. De schaa sprong en de groei van onze regio hebben directe impact op de leefomgeving en het dagelijks leven van inwoners. Daarom is het belangrijk om de sociaalmaatschappelijke gevolgen van ruimtelijke keuzes mee te nemen in onze besluitvorming.

De behoefte aan balans is groot. Dat vraagt om het integraal en gebiedsgericht benaderen van ruimtelijke opgaven. Door brede welvaart zichtbaar en bespreekbaar te maken, ontstaat ruimte voor een goed onderbouwd gesprek en voor keuzes die bijdragen aan een regio waarin mensen gezond, veilig en met perspectief kunnen leven. Zo wordt brede welvaart niet alleen een toetssteen, maar een kompas voor de ruimtelijke ontwikkeling van de regio.

Binnen de MRE is het van belang dat de hoofdogaven actief investeren in het concreet maken van brede welvaart: welke keuzes maken we en wat betekenen die voor de leefkwaliteit of samenleving? Het portefeuilleoverleg Ruimte kan hierin een sleutelrol spelen - als platform voor integrale afwegingen, strategische koersbepaling en het verbinden van opgaves.

Verbinding met de Kwaliteitssprongtafel van de sociaal-maatschappelijke wethouders.

Naast de MRE hebben 21 sociaal-maatschappelijke wethouders het initiatief genomen om de Kwaliteitssprongtafel op te richten. Deze tafel richt zich op de sociale groeistrategie van onze regio. Sociaal maatschappelijke opgaven, die te relateren zijn aan de schaalsprong, worden op deze tafel gekoppeld aan de MRE-agenda. Dit gebeurt nu al op de vervolgaanpak voorzieningen, waarbij bestuurlijke aansturing belegd is bij de voorzitters van de poho's economie, ruimte én bij een linking pin vanuit de Kwaliteitssprongtafel. Een dergelijk construct zou kunnen worden verbreed van voorzieningen naar meer opgaven in de MRE-agenda waarbij de sociale opgave een rol speelt. Hoewel de Kwaliteitssprongtafel niet formeel deel uitmaakt van de MRE-structuur, is de tafel een belangrijke gesprekspartner in de schaalsprong met name over de sociaal maatschappelijke opgaven en kansen.

4.3 GOEDE BALANS TUSSEN STEDELIJKE EN LANDELIJKE KWALITEITEN

Onze regio combineert stedelijke dynamiek met landschappelijke kwaliteit, dit maakt onze regio tot een aantrekkelijk en samenhangend leefgebied. Beide verdienen aandacht en moeten evenredig profiteren van de samenwerking. De aankomende periode moeten beide kwaliteiten in samenhang verder uitgebouwd worden. Een goede verdeling van lusten en lasten en samenwerking met de provincie zijn hierbij essentieel. Zo kunnen we de stedelijke en landelijke opgaven sterk aan elkaar verbinden. Het programma Ruimte zou hierin een belangrijkere rol kunnen krijgen.

4.4 UITVOERINGSKRACHT

Om de uitvoeringskracht van onze 21 gemeenten te versterken is medio 2025 de 'Regietafel Uitvoeringskracht' opgezet. Deze regietafel helpt om de ambities van de regio te vertalen naar uitvoerbare plannen, door capaciteitsvraagstukken tijdig te signaleren en gezamenlijk op te lossen. De regietafel met vertegenwoordiging van de subregio's en twee centrumsteden Eindhoven en Helmond levert input voor de nieuwe regionale agenda 2027-2030 en het Werkprogramma 2027-2028. Deze input richt zich op structurele borging van ambtelijke capaciteit. Ook levert de regietafel op basis van de opgedane ervaringen een MRE-standaard aan die ambitie en uitvoeringskracht beter in balans brengt. Het is van belang om opgedane ervaringen goed te integreren en in de praktijk te brengen in de aankomende bestuursperiode.

4.5 FINANCIËLE OPGAVEN

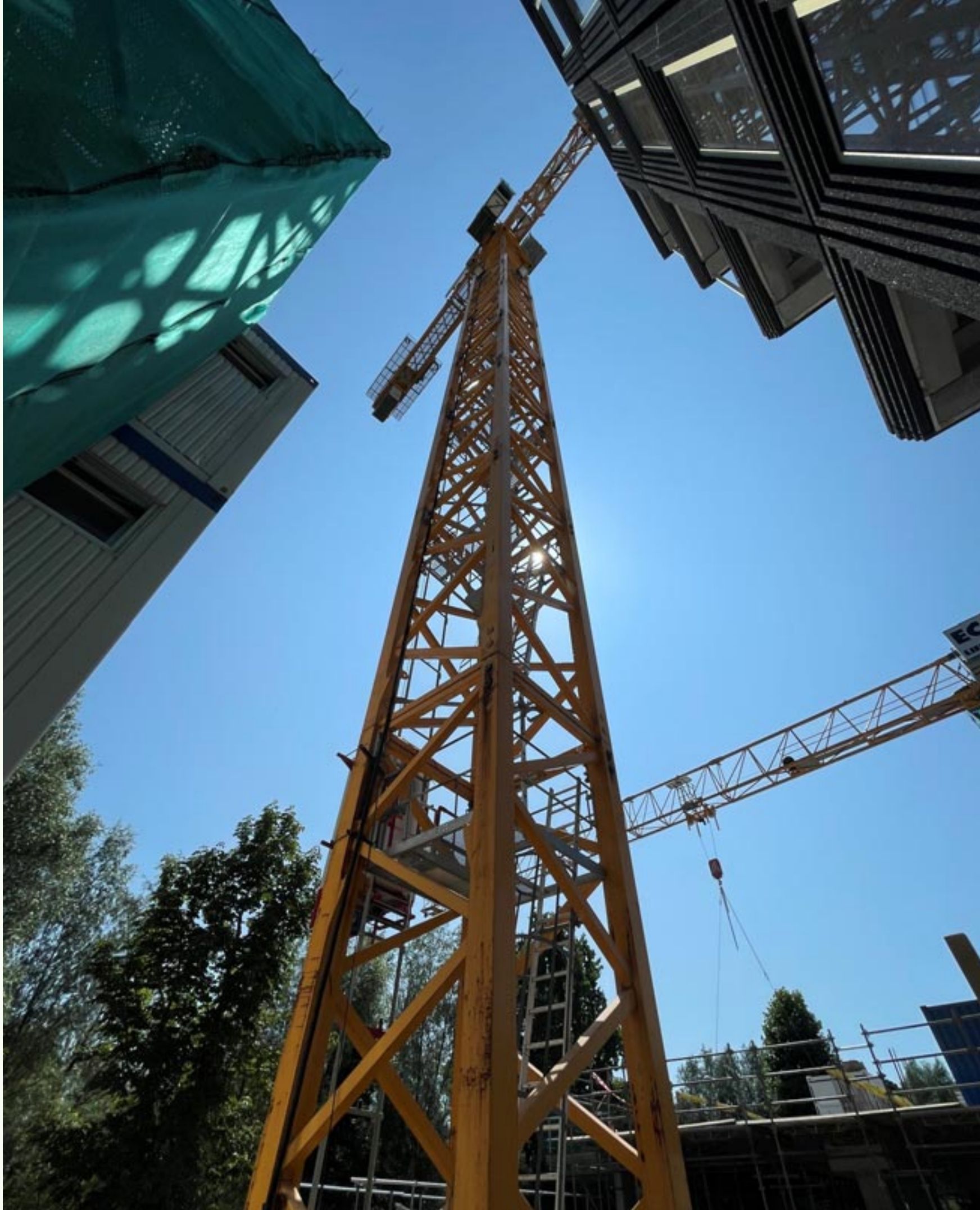
Gemeenten staan onder druk door o.a. het omlaag bijstellen van het gemeentefonds en het uitgestelde 'ravijnjaar'. Omdat de MRE-samenwerking nu primair wordt gefinancierd door de inwonersbijdragen, is het belangrijk hier aandacht voor te hebben en een

goede financiële strategie te hebben. Dit heeft enerzijds als doel om de regionale samenwerking te borgen, anderzijds om te komen tot een goed doordachte investeringsportefeuille die naast de Rijk-regio en regionale financiering kan helpen om middelen en investering aan te trekken vanuit bijvoorbeeld de Europese Investeringsbank en de provincie Noord-Brabant.

4.6 VERSTERKEN REGIONAAL SAMENSPEL

De MRE-samenwerking is de afgelopen jaren op verschillende manieren versterkt, maar vraagt blijvend om efficiëntie en effectiviteit in de manier waarop we met elkaar samenwerken. De aanloop naar de nieuwe regionale agenda 2027-2030 is een goed moment om te reflecteren en eventueel bij te sturen. Denk hierbij o.a. aan best practices zoals het gebruik van stuurgroepen als voorportaal van poho's en koplopersgroepen. Een mogelijk aandachtspunt is de gewenste verdeling van de opgaven in de poho-structuur. Ook moeten betere afspraken gemaakt worden over welke ruimtelijk-economische opgaven in de MRE-samenwerking opgepakt worden en op welke manier en welke opgaven opgepakt worden op een andere schaal of binnen een ander samenwerkingsverband. Daarbij hoort een goede afstemming over de rol en bijdragen van de subregionale samenwerkingsverbanden hierin. ■

¹ De regionale agenda 2027-2030 wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur MRE. De ontwerp regionale agenda 2027-2030 wordt voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden van de 21 gemeenten.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN